

Domoljub

V Ljubljani, 10. novembra 1937

Leto 50 • Štev. 45

Ulični napadi

Po šibeniškem »Katoliku« posnemamo sledeče vrstice:

Skoraj nizmimo časopisa, ne katoliškega ne nekatoliškega, ne liberalnega ne marksističnega, ki bi v svojih stolpcih ne razodel mišljenja o naravi našega konkordata, to je mednarodnega dogovora med sv. Stolico in kraljevino Jugoslavijo. Sedaj na koncu, ob priliki škofijske konference v Zagrebu, je povedal svoje merodajno mnenje tudi zbor jugoslovanskih katoliških škofov.

Beseda, ki so jo naši cerkveni knezi izrekli, napisali in oddali časopisu, je dostojna tisočletne skušnje in pomena katoliške Cerkve. Kratka je in jasna, kakor so bile kratke in jasne Kristusove besede, a katerimi je bilal in razkrinkaval ogabne farizeje tistih dni.

Međ drugim omenjajo katoliški časopisi »ulične napade«. Naj nihče ne misli, da je ta izraz prelitran. Napadi so bili še bolj grdi in bolj nizkotni od uličnih.

Ni vse glabo in tako ima svojo dobro stran tudi nizkotna borba proti konkordatu. Pri tej priliki smo se naučili maršičesa. Naj nam še kdo začne govoriti o verski enakopravnosti in verski strpljivosti. Prišli ga bomo javno lažnikom. In

še nas bo klical pred sodišče, bomo zmagali mi.

Katoličani so v tej državi 19 let živeli brez konkordata in bodo, če Bog da, živeli tudi v bodoče! Živeli bomo in borili se bomo, a nikdar se ne bomo nikomur prilizovali in pred nikomer ne bomo suženjsko padali za sprejeni konkordata na kolena.

Vendar veseli nas, da so prišle na dan tajnosti mnogih src. Te »skrivnosti« v resnici za pametne ljudi niso bile nikdar tajne, vendar karte so vržene na mizo, da sedaj vse vemo, pri čem smo.

Cerkev je z narodom in narod bo s Cerkvijo. To nam zadostuje. Naj samo poskuša kdo navalliti se na ta dva . . .

A kaj bomo odslej razumeli pod milozvočnimi besedami »verska strpljivost«? Molče nam bosta trobentali: »Kar je moje — je moje, a kar je tvoje je tudi moje.« Ali: Jaz lahko naredim kar hočem, a če ti tega ne moreš, stisni zobe in molči. Molči, pa če bi te tudi na kol pribili in ognej pod teboj zakurill.

Mi pa hočemo odslej živeti in delati, imajoč pred očmi zlato resnico: Svaka sila do vremena, a nevolja redom ide . . .

Vrhovna strankina in narodna načela

Zadnjih smo skušali pokazati, kako je pri nas prišlo polagoma do današnjega razkola naše kmečke vsi, ki nam je zlasti v usodnih povojnih letih, ko se je urejala naša država, tako ogromno škodovala. Res je, nikoli ne bodo vsi ljudje enako mislili in interesi posameznih stanov se večkrat križajo, zato je tudi popolnoma naravno, da imamo pri nas, kakor tudi v vseh demokracijah sveta več političnih strank. Tako je bilo, tako je in tako bo, ker drugače biti ne more in je tudi prav, da je tako, kajti le v medsebojni tekmi strank, načel in dela je napredek. Čim bolj bo znala kaka stranka razumeti težnje in potrebe ljudstva in čim uspešnejše se bo znala zanje zavzeti, tem ugodnejši odmev bo našla tudi v ljudstvu. Pa tudi zaradi kontrole je več strank nujno potrebnih, kajti če bi imeli eno samo stranko, bi počela ta kar in kakor bi hotela. To pa nujno vodi v — korupcijo.

Gremo še dlje in trdimo, da je celo v eni in isti stranki koristno in potrebno, da je v njej več struj, da se ne zanese vanjo mrtvilo. Če se sedaj na kakih sestankih, sejah in zborovanjih tudi nekoliko ostreje krešejo med seboj nazori, moramo to le pozdravljati, ker je to znak notranjega življenja in zdravlja, ne

pa da bi preplašeno tarnali o »neslogi«. — Sloga je potrebna le na zunaj, na znotraj pa ne vedno. Kar je na znotraj treba, je le iskrenost, poštenost in demokratizem.

Smešno je torej tarnati in prelivati solze zaradi morebitne »nesloge« v stranki sami ali pa v celotnem narodu kot takem, ker ta v vsakdanjem življenju ni potrebna, da pogosto je celo v škodo. To velja za podrobnosti in tudi za taktiko. V enem pogledu je pa absolutna sloga vsake stranke in vsakega naroda absolutno, vedno in povsod potrebna, to je glede vrhovnih načel.

Naše gibanje je bilo pred pol stoletjem zgrajeno na tri vrhovna načela, to je na slovensko, na katoliško in na demokratično. Na tej podlagi je vzkliko, rastle, se razcvetelo in klo od zmage do zmage. Ta tri osnovna načela so bila, ki so zajela v eno mogočno armado široke plasti vsega slovenskega naroda. Glede podrobnosti so bili razni stanovi in razne pokrajine pogosto različnega mnenja, a le tako, kako bi bilo gornja tri načela najlaže, najhitreje in najuspešnejše uresničiti v korist našega naroda, nikoli pa niso mogla priti v dvom ta načela sama. Ta osnovna, vrhovna načela so nas družila, nas združila

danes in čim bi ugasnila ta, moramo nujno razpasti. Sele v okviru teh načel so pa mogoča potem razna mnenja in taktike, ki se načel samih seveda ne morejo dotikati, tamveč le njih najpametnejšega, najhitrejšega in najuspešnejšega uveljavljenja.

In kar velja za stranko samo, velja tudi za celotni narod. Čim večje politične svobodščine, čim večji kulturni napredek, in čim večje gospodarsko in socialno blagostanje naroda, to so za ves narod tista vrhovna načela, preko katerih nihče, nikoli in nikjer ne sme. Samo v tem okviru so mogoča razna mnenja, ali z drugimi besedami razne stranke, kajti en del naroda misli, da bi se ta vrhovni cilj bolje in hitreje dosegel po tej poti, drugi del je pa mnenja, da morda po kaki drugi. Morda imata celo oba prav, vsekakor pa ne hote drug drugega priganjata k čim pridnejšem delu. Naj tedaj mislijo posamezne stranke o podrobnostih kaknega vprašanja še tako različno, od vrhovnega načela, to je od vrhovnih koristi vsega naroda, bi se za nobeno ceno in nikoli ne smela niti za las oddaljiti nobena, če noče postati izdajalka, ki nima več pravice do obstanka in jo mora narod izločiti iz svoje arede.

Vsakemu otroku je že jasno, da je v življenjskem interesu slovenskega naroda čim večja naša politična samostojnost, to je avtonomija, ali kakor smo začeli zadnja leta rekatati »široka samouprava« in da nas že vsa povojna leta vladajoči centralizem kulturno in gospodarsko uničuje. Avtonomija torej ni strankarska, temveč izrazito vsenarodna zadeva. Lahko so posamezne stranke različnega mnenja, kako naj bi bila avtonomna Slovenija v podrobnostih na znotraj urejena, toda niti ene stranke, če hoče sploh biti slovenska, bi ne smelo biti, ki bi nastopala kakorkoli proti temu vrhovnemu vsenarodnemu stremljenju, kajti avtonomija bi bila v korist bogotajnega izobraženca, vernega kmeta, materialističnega delavca itd., itd.; skratka: ona je edina rešitev za naš slovenski narod.

Toda kaj vidimo danes? Pri nas imamo kar celo vrsto strank, ki ne nastopajo le proti avtonomiji Slovenije in slovenskega naroda, temveč taji jo kar kratko in malo obstoj slovenskega naroda samega. Nad tisoč let se je naš narod vzdržal v trdem boju z neštetiimi sovražniki, vsi naši naporji vsega preteklega stoletja so bili osredotočeni zgolj v uveljavljenje, razvoj in napredek našega naroda, a sedaj pridejo naenkrat stranke, ki pravijo, da nas Slovencev sploh ni več, temveč da smo le še »Jugoslovenci«.

Tudi v Avstriji smo imeli — zlasti na Koroskem in na Štajerskem — take pliče, imenovali smo jih »nemškutarje«, ker so poni-

Naši škofje španskim škofom

Jugoslovanski škofje so s škofovske konferenice v Zagrebu poslali kardinalu Isidoru Goma v Tomasu, toledskemu nadškofu in primateu Španije, poslanico kot odgovor na pismo španskih škofov škofom vsega sveta. Ta poslanica se v slovenskem prevodu glasi:

Prezvišeni! Katoliški škofje kraljevine Jugoslavije so na zadnji škofovski konferenci v Zagrebu meseca oktobra proučili tudi skupno poslanico španskega episkopata, naslovljeno na katoliški episkopat vsega sveta.

Ni potrebno, da bi Vas prepričevali, kako niti za tre-tutek nismo podvomili v pravilno etališče katoliške Cerkve v Španiji vsa zadnja leta, ko so se v Vaši tako priljubljeni domovini začela nevarna vrenja. Pa če bi ostala v naši duši le senca dvoma, bi jo Vaša poslanica razpršila. Kajti razčlenjenje vzrokov, kakor ga nam v njej podajate in ki so pripeljali do strašnega klanja, podiranja spomenikov zgodovinske umetnosti, požiganja mirnih domov, omogoča vsem ljudem, ki imajo dobro voljo, jasn pogled, zakaj je prišlo do bratomorsne vojne, ki nima primera. Toda razčlenjenje, ki ste ga podali v Vaši poslanici, je obenem tudi opozorilo, ki ga ni treba dokazovati, kam pelje neravnostvenost ljudstva, brezbržnost vlad in oblasti, da bi bili državni zakoni v soglasju z božjimi.

Iz Vaše poslanice jasno vidimo, da praktično brezvezstvo oblasti in družbe pomeni isto kakor samomor človeštva.

Nobeno čudo torej. Prezvišeni, če smo enodušno z Vami v naziranju, da to ni držav-

ljanaka vojna, ampak borba dveh civilizacij, krščanske in boljševistične, če moremo ob materialističnem marksizmu sploh govoriti o civilizaciji.

Zato vzdigujemo roke k Bogu, k Bogu miru, da bi svoji Cerkvi v Španiji naklonil mir. In prepričani smo, da bo Bog uslišal naše molitve in molitve vsega katoliškega sveta. Dobri novo, pomlajeno Španijo, iz Španije klanja in Bog pa naj iz razvalin sedanje Španije ustvari sovrastva Španijo miru in ljubezni.

Prepričani smo, da ni več daleč čas, ko bodo njeni sinovi drug drugemu ponudili roko, si odpustili medsebojne krivice in se lotili dela za ponovno izgraditev Španije, tiste stare Španije, ki je povsod znana po svoji globoki vernosti, znanstvenem delu in krščanskem umetniškem ustvarjanju in delovanju.

Ko zaključujemo naše pismo, Vam izrazimo iskreno in trajno ljubezen v Kristusu.

† Dr. Anton Bauer, nadškof,

Fotografija JNS

Naš list je pred nekaj tedni poročal, da je bil ustreljen župan v Lipljanu na Kosovem polju. Naš prijatelj in naročnik, ki živi tam, nam sporoča sledeče: Vaše poročilo ni popolnoma točno. Ustreljeni ni bil župan v Lipljanu, ampak v občini Obilič, ki ima tudi postajo Kosovo polje, čeprav je od tam 15 km oddaljena. Ustreljeni župan ni bil domačin, ampak se je sem priselil iz Šumadije. Bil je vrl in

ševali in zaničevali vse kar je bilo slovenskega ter so se prisiljevali na liberalno avstrijsko-nemško sukno. Po pravici smo gledali nanje vsi kot na odpadnike in izdajalce našega slovenskega naroda in z njimi nismo hoteli sploh imeti nobenega stika več. Čb prevratu je slovenski narod zmagal proti odpadniški in izdajalski nemškutariji, ločili smo se od Avstrije in se prostovoljno združili s Srbij in Hrvatij v eno novo, svobodno državo, ker smo bili prepričani, da bomo dobili na svoj nadaljnji razvoj brez kakršnekoli zapreke vse tiste pravice in svobode, za katere smo se v Avstriji zamarali!

Toda kaj smo doživeli? Kakor v Avstriji ostadni nemškutarji, tako so se pojavili tudi v Jugoslaviji razni »nacionalistični«, »socialistični«, »kmetijski« in drugi »Jugosloveni«, ki sploh taje naš narodni obstoj ter že skoraj dvajset let povsod in dosledno nastopajo proti vrhovnemu interesu vsega našega slovenskega naroda — proti avtonomiji Slovenije.

V zmislu gornjih izjavjanj bi morala taka stranka, ki tako zataji in izda vrhovni narodni interes, pri tisti priti izginiti iz slovenskega občestva in mirno lahko trdimo, da bi bile take stranke tudi nemogoče pri katerem koli narodu na svetu. Samo mi Slovenci doživljamo to žalostno »slavo«, da nemoteno živimo in kričimo po naši ubogi slovenski zemlji kar cela vrsta takih strank in stranic in da najdejo v njej tudi tisoče ljudi, ki gredo v svoji zaslepljenosti omejenosti za njimi in tako pijejo v svojo lastno škodo. Te odpadniške in izdajalske stranke so bile ob vsaki priložnosti pripravljene za mehke ministrske stolčke skočiti v hrbet straljenju in življenjskim kori-

stim vsega naroda. To izdajalsko postopanje potem seveda bistveno slabi tudi udarno silo tistih strank, ki so za avtonomijo, ker ne morejo dati svojim zahtevam tistega poudarka, kot bi ga morale ter so zato tudi same v veliki meri prisiljene — pobirati drobtinice, ki slučajno padejo z mize velesrbskega centralizma.

Prav isto, kar velja za odpadnike, obesajoče se na velesrstvo, velja tudi za tiste, ki se silijo pod hrvaško komando. Pri nas Slovincih, predvsem pri izobražencih, je sploh blaževstvo ena najbolj sramotnih potez. V Avstriji je dobrih del našega naroda, zlasti v obmejnih krajih po pasje hlapčeval Nemcem in deloma Italijanom, danes se vasiljuje velesrstvu in hrvaštvu, samo slovenske odločnosti je tako malo, da se spričo tega položaja pač ne moremo čuditi, če dobivamo same brce. Če hočemo te zastupljene razmere ozdraviti, moramo sodelovati prav vsi, kajti tudi v zadnji gorski vasi najdejo ljudje sredstva, da onemogočijo tista dva, tri zoprneže, ki omogočajo obstoj naših odpadniških in izdajalskih strank. Dokler ne bo prodrla ta zavest v slehernega našega človeka, toliko časa se ne bo obrnilo na bolje.

GOSPODARJI   GOSPODINJE!

MANUFAKTURNA TRGOVINA

Janko Češnik

LJUBLJANA - LINGARJEVA UL.

Vam nudi vsakovrstno oblačilno blago po najnižjih cenah. Velika izbira blaga za vsakršne opravke!

Najnovije svilane rute in šerpe!

»Veramon je moderno zdravilo, ki hitro olajša bolečine. Ozdravlja, a ne škoduje.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 ali 30 tabletami.

Oglaš. rev. pod št. 47 od 20. 1. 1936.

pošten človek, ki se je na vse kripnje trudil, da bi po zaslugi JNS-arjev zavoženo občinsko gospodarstvo spravil v red. Ubijalec je nek Črnogorec, o katerem vede povedati, da ima že tudi neki drugi umor na vesti. Ko je bila občina v rokah JNS-arjev, je bil ta zločinec občinski blagajnik. Kako je deloval kot blagajnik, lahko pokažem na mojem slučaju. Leta 1934 sem plačal občinske doklade in sem dobil v knjižici potrjeno, da sem jih v redu oddal. Denar je blagajnik spravil v svoj žep. Občina me je sedaj zopet terjala za zapadni znesek. Tako je delal kar povprek, zlasti v Arnavti, ki večinoma ne znajo pisati. Kar po 500 do 1000 din je na ta način jemal od posameznih siromakov. Ako se je kdo od teh revežev pritožil, so ga občinski pandurji pretepli in vrgli v ječo, odkoder je prišel šele potem, ko je obljubil, da bo zahtevano vsoto še enkrat plačal. Pri slavnih Jevtičevih volitvah je ta zločinski blagajnik organiziral posebno pretepaško bando. Eden od njih je stal na volišču in pazil, kdo je glasoval proti Jevtiču. Tega je pri izhodu z volišča zaznamoval neopaženo s kredo po hrbtu. Ko je šel tako zaznamovani revež nič hudega sluteč proti domu, ga je napadla banda pretepačev pod vodstvom blagajnika in ga neumljeno pretepla. Gorje mu, če se je potem kdo zaradi napada pritožil!

Takim lumpom je prejšnja vlada delila agrarno zemljo, ki so jo ti navadno kmalu prodali in nato zaprosili in tudi dobili zopet drugo. Tako je tudi ta blagajnik zahteval od rajnega župana zemljo, ki mu jo je pa uvidavni mož odklonil. Zato je moral umreti. Pošteni ljudje, posebno slovenski izseljenci, pa čakajo že leta in leta na deleže zemlje, ki jim po zakonu gre, a brezuspešno. Ne pomagajo ne pritožbe ne prošnje, niti če jih ozmerjaš in oklevetaš, se ne zmenijo in molče, v strahu, da bi prišle na dan gorostasnosti, ki so jih zagrešili ljudje, ki so se udinjali JNS.

KAJ JE NOVEGA

d Za ravnatelja državnega učiteljskega v Ljubljani je imenovan dosedanjí prosvetni in-spektor dravske uprave prof. Ivan Dolenc. Daj Bog gospodu ravnatelju na novem težavnem, a najvažnejšem ravnateljskem mestu v Sloveniji, najboljše Svojo pomoč!

d 70 letnico rojstva je praznoval brat Herkulan Blažič, član frančiškanskega reda v Novem mestu.

d 70-letnicó rojstva je obhajal te dni v Mokronogu vrl katoliški mož, bivši rudniški paznik Martin Mlakar. Bog ga živi še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Domoljubova jubilejna številka je prinesla mnogo slik naših naročnikov, ki prejemajo list že vseh petdeset let. Neposrečno pred zaključkom lista smo prejeli še mnogo slik, ki jih nismo mogli več pravočasno pripraviti za tisk. Te slike bomo ob prvi priliki objavili. Vse poslane slike bomo vrnili. Prosimo, da slik ne terjate, ker jih boste kmalu prejeti po pošti. — Uredništvo.

d Spominška svečanost po pokojnem nadškofu dr. Jegliču. Dne 7. novembra je bila v veliki unionski dvorani v Ljubljani svečana spominška proslava za pokojnim nadškofom dr. A. B. Jegličem. Vsa prireditev je izzvenela v veliko žalno slavo za velikim pokojnikom. Zalni govor je imel ravnatelj škofijskih uradov g. Jagodič, ki je dolgo let bil v ožjih službenih stikih s pokojnim nadškofom. Predavatelj je pokazal tudi nekaj skopičnih slik iz pokojnikovega življenja, ob koncu pa še film s pokojnikovega potovanja v Ameriko ter s pokojnikovega pogreba.

d Nova župnija v Mostah. Z listino škofijskega ordinariata v Ljubljani z dne 30. oktobra št. 5252 je bila ustanovljena z veljavnostjo od 1. januarja 1938 nova samostojna mestna župnija sv. Družine v Mostah v Ljubljani. Župnija je bila razpisana do 15. decembra 1937. Meje nove župnije sv. Družine v Mostah so takole urejene: Ljubljana do dolenske železnice, nato dolenska železnica do njene spojitve z južno pri Zeleni jami. Tukaj teče meja ob

Notranjost nove lesene župne cerkve v Mostah v Ljubljani

KAMILOFLOR

Specijalni Shampoo za plavalaske, ne vsebuje alkalije. Daje lasem čudovit sijaj.

BRUNETAFLO

Specijalni Shampoo za temne lase, ne vsebuje alkalije, daje lasem čudovit sijaj.

Kljub hišnim opravkom - vedno lepo negovani lasje!

Za može je samo ob sebi umevno, da bi morale biti žene - kljub hišnim opravkom, prahu in kuhinjski soperi - vedno lepo počesane. Vse žene naj bi si zapomnile: ako hočete biti lepe in dobro počesane, morate negovati svoje lase.

ELIDA SHAMPOO

železnici do Ljubljanske ulice v Zeleni jami, nato pa po tej ulici naprej po polju do meje bivše občine Moste ter ob njej do Ljubljance. Nova župnija, ki se odcepi od sedanje župnije Sv. Peter v Ljubljani, bo štela kakih 6000 duš. Za toliko se zmanjša število duš šempeterske fare. Naj bi nova župnija sv. Družine postala žarišče duhovnega preporoda naših družin ne le v Mostah, ampak po vsem Slovenskem!

d Slovenec vpeljal Srba v znanstveno delo. Velike svečanosti so imeli te dni v Belgradu in po drugih srbskih krajih v spomin 150-letnice, ko se je rodil ustvaritelj srbskega književnega jezika in srbskega pravopisa ter učenec slovenskega učenjaka Jerneja Kopitarja Vuk Stefanovič Karadžič. Proslave so pokazale hvaležnost Srbom do žrtev, ki jih je ta veliki mož storil za svoj narod in obenem poudarile zasluge, ki si jih je Slovenec Kopitar pridobil s tem, da je vodil in s strokovnimi nasveti Karadžiča vpeljal v znanstveno delo.

d 50-letnica v jezuitski cerkvi. Zadnje nedeljo so oo. jezuitje in pa misijonarji lazaristi proslavili dva pomembna jubileja. Go. jezuiti so slavili 50letnico, odkar se je njihov red ponovno vrnil v Ljubljano. Njihova cerkev sv. Jožefa je bila zelo ozaljšana s cvetjem, venci in okraski. Ob 8 je bila cerkvena slovesnost, ki ji je prisostvovala velika množica ljudi. Pridigal je o. Dostal, ki je očrtal zgodovino in naloge jezuitskega reda. Pontifikalno službo božjo je daroval ob veliki asistenci škof dr. Gregorij Rožman. Skupnega kosila sta se med drugimi udeležila tudi ban dr.

Natlačen in škof dr. Rožman. Slovesnost je bila zaključena s popoldansko cerkveno prireditvijo, pri kateri je pridigal g. dr. Zdešar. Isti dan so misijonarji lazaristi proslavili 200-letnico odkar je bil ustanovitelj njihove duhovniške skupine sv. Vincencij proglašen za svetnika. Lazaristi so ta jubilej proslavili že s tem, da so ustanovili zavetišče v Zeleni jami, dalje so krasno prenovili cerkev Srca Jezusovega ter postavili krasne nove orgle. Slovesno službo božjo je v polni cerkvi daroval generalni vikar, prošt g. Ignacij Nadrah. Popoldne je bila zaključna cerkvena slovesnost.

d Stoletnica rojstva Antona Foersterja, znanega napevdajatelja cerkvenih in svetnih pesmi, so slavili te dni v Ljubljani z različni prireditvami.

d Topla jesen. V Slovenskih goricah so imeli v zadnjih dneh pogosto primere, da so se pri grabljenju listja po gozdovih pojavljale razne strupene in nestrupene kače. Ta redek pojav v tem času kaže na zelo toplo jesen.

d Trafike naj imajo res potrebni ljudje. Število trafik so začeli krčiti v Belgradu in Zagrebu. Monopolska uprava je odredila posebno komisijo, ki pregleduje vse trafike v mestih, kjer so sedeži banovin ter v krajih, kjer so sedeži okrajnih glavarstev. V zadnjih letih se je moglo opaziti, da število trafik ne prestopa narašča, s čemer se med starejšimi trafikanti, ki imajo prvenstveno pravico do prodaje tobaka, ustvarja nezadovoljstvo zaradi

premalenkostnega zasluga. Oblastva so se običajno držala pravila, da imajo do trafike prvenstveno pravico vojni invalidi, ziromske vdove in sirote padlih vojakov. Danes pa imamo priliko opazovati pojav, da se na enem in istem kraju dremja kar po več trafik. V Belgradu je monopolska komisija ukinila okrog 50 trafik, ki so jih imeli imoviti ljudje. Sedaj je na vrsti Zagreb, za njim pa pride tudi Ljubljana. Tudi pri nas se nabajajo nekatere trafike v rokah takih, za katere lahko rečemo, da zasluga od tobaka in podobnega blaga niso prav nič potrebni.

d Ne vedo, kdaj je zgubil spomin. Pod tramvaj v Zagrebu je padel neki starec, po imenu Jaroslav Novak. Sprevodnik je k sreči tako naglo zavril vozilo, da kolesa še niso šla preko starca. Ko so moža, ki se je pri padcu precej poškodoval na tilniku, prepeljali v bolnišnico, so ugotovili, da je izgubil spomin. Zdravniki stoje pred uganko, je li starec izgubil spomin zaradi padca ali pa je bil že prej brez njega.

d Ali vinogradniške zadruga lahko točijo vino in žganje? Ne vprašanje, ali vinogradniške zadruga lahko točijo zadržno vino in žganje na drobno in za debelo brez točilne pravice za alkoholna pijača na drobno in na debelo izven zadržnih kleti v kraju produkcije ali zunaj zadržnih kleti v kraju, kjer ima zadruga svoj sedež, je davčni oddelek finančnega ministrstva izdal obširno pojasnilo. Po določenih pravilih za izvršitev določil pristojbinskega zakona, lahke pridelovalci vina in žganja lastnega pridelka in z lastnega zemljišča proclajajo svoje vino in žganje iz svojih kleti, kjer imajo ta zemljišča in iz kleti v hiši, kjer stalno stanujejo, in sicer na kmetih več kot 5 litrov in v mestih več kot 10 litrov hkrati tudi brez pravice za točenje alkoholnih pijač na drobno ali na debelo, v kakršnih količinah pač žele točiti svoje vino in žganje. Ker se vinogradniške zadruga smatrajo za pridelovalce vina in žganja lastnega pridelka in lastnega zemljišča, smejo tudi one prodajati zadržno vino iz svojih zadržnih kleti brez pravice za točenje alkoholnih pijač, in sicer v vaseh več kot 5 litrov in v mestih več kot 10 litrov hkrati. Če pa žele te zadruga prodajati vino ali žganje zunaj kleti, a ne na katerikoli tržišču z voza ali s katerega drugega prevoznih sredstev v količinah več kot 50 litrov hkrati, si morajo za to prodajo izposlovati redno pravico za točenje alkoholnih pijač.

d Šesturna bitka med lovci in divjimi lovci. V gozdu pri Gundincih blizu Vinkovcev

Izjava g. Janeza Brodarja o pisanju „Jutra“

Ker je »Jutro« pisalo, da je predsednik Kmetijske zveze, J. Brodar, nezadovoljen s stranko JRZ in a sedanjo vlado, nam je gospod Brodar poslal sledečo izjavo:

Z osirom na trditve »Jutra« v številkah s dne 6. in 7. novembra t. l. izjavljam kot predsednik Kmetijske zveze, da sem do sedaj edine varoval nepolitični značaj KZ. Z moje vred bi tudi na naprej ves odbor KZ vse steril, da ostane KZ izključno strokovna organizacija slovenskega kmeta. Zaradi tega se

ves trditve in sumničenja dnevnika »Jutra« izmišljene in neresnične.

Ker pa omenja »Jutro« v tej zvezi tudi mene kot bivšega poslanca, povem tudi za svoje osebo, da nimam nobene zveze s razdiralec naše slovenske in katoliške skupnosti, ter izjavljam, da odobravam politiko dr. Karšca.

Hrastje pri Kranju, 8. novembra 1937.

Janez Brodar, predsednik KZ.

na Hrvaškem je prišlo nekaj lovcev v gozd na lov. Tam so neskraj opazili lovške pse. Vedoč, da so ti psi last divjih lovcev, so jih lovci takoj postrelili. Trenutek za tem pa so že začele deževati nanje šibe iz pušk devstih divjih lovcev, ki so bili v bližini. Lovci so kajpak odgovorili ter je trajalo streljanje celih šest ur. Divji lovci so končno pobegnili.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na neredsnem življenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce zaželjeno odprte in s tem trajno poljšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Opt. reg. št. br. 3974/33.

d Ker je ubral prostovoljce za Španijo. Sodišče za zaščito države v Belgradu je obsodilo na deset let težke ječe voditelja jugoslovanskih komunistov in zastopnika ruskih sovjetov v naši državi Adolfa Munka. Nekaj njegovih prijateljev pa je bilo obsojenih na manjše kazni. Munka so naše oblasti dolga leta iskale, prijelo so ga pa šele sponaladi, ko je organiziral skupino okrog 700 jugoslovanskih levčarjev kot prostovoljce za Španijo. Vsi ti prostovoljci so se na tihoo zbrali v okolici Sibenika, naka: so se hoteli s tolni prepeljati na neko tujo ladjo, ki se je v ta namen sredi noči usidrala blizu Sibenika. Toda oblasti so zvedele za te načrte in so odhod jugoslovanskih prostovoljcev v Španijo pravočasno preprečile. Ob tej priliki je padel v past tudi Munk in z njim vred nekaj vidnejših organizatorjev komunistov — tudi iz Ljubljane in okolice.

d Zenske tatinske družbe. Uzmoviško zvezo, v kateri so bile izključno ženske, so prijeli v Somboru in Vojvodini. Tolpa se je držala

največ v okolici Sente, sem pa tja pa so tatovi prišli na izlet tudi v daljno okolico. Javnost je bila zelo presenečena, ko se je tolpa vendarle posrečilo razkinkati. V mrežo se je ujele kar šest žensk. Ko je Dohanyi Marija bila »na delu« pri somborakem trgovcu Špiglu, so jo zasačili in prijeli. Čim so imeli v rokah poglavarico, so imeli seveda takoj tudi druge članice tatinske družbe »Črni robček«.

d Strašen umor v Črnem grabnu. V zgodovinskem Črnem grabnu med Lukovico in Krašju stoji na obeh straneh državne ceste vas Trnjava, kjer se je te dni odigral dogodek, ki je vso okolico pretresel z grozo. Za prizorišče si je izbrala usoda preprosto Primožovo domačijo. Tukej gospodarji 70 letni Gašper Okorn s svojo 30 letno hčerko Lizo in edinim sinom Francetom, ki je v noči minulega petka na soboto izdihnil v 35. letu starosti pod roko krutega morilca. Nihče med sosedi ni slutil, kakšno strašno novice jim pripravljajo usodna jesenska noč, ki je bila sicer temna, toda mirna in tiha kakor po navadi. Ko se je zdanilo, so presenečeni opazili, da hodijo oročniki okrog Primoževega kozolca, stoječega kakih 10 metrov od hiše. Pričeli so se zbirati v gručah in bližati kozolcu. Kaj se je zgodilo, ni bilo treba dolgo vpraševati: Koš, poveznjen na kupu korenja, je oblit s krvjo, ki je tekla s kozolca. Na senu zraven ležišča pa je ležal v krvi domači sin France mrtev s razmesarjeno glavo. Iz ran, zadanih s ostrino sekire, so gledali možgani. Smrt je morala nastopiti že po prvem udarcu. Kdo je izvršil strašno dejanje, še ni dognano. Kot osumljenca so zaprli očeta in sestro umorjenega.

d Veliki post muslimanov, takoiimenovani ramazan, se je pričel oni petek. Po predpisih korana (turškega sv. pisma) se morajo v tem času muslimani postiti ves čas, dokler vlada dneva svetla luč, jesti in piti pa smejo šele ponoči. V času posta pa morajo — seveda, če znajo — prebiti svoje aveto pismo — koran. Koran jim tudi zapoveduje, da morajo v ramazanu storiti največ dobrih del in se varovati vseh grehov.

d To ni boj, to je mesarsko klanje. Kar 30 ljudi se je nedavno teplo v Brezdu pri Somboru. V gostilni, v kateri se običajno zbirajo Nemci, sta se zbrali dve družbi. V eni je sedel bogati trgovec Salter, v drugi pa bogati posestnik Fleš. Bogataša, ki sta imela še neurejene stare račune, sta si bila takoj v laseh. Najprej je padla Salterju na glavo steklenica sifona, trenutek nato pa je bilo že vse pokonci. Gostje, ki jih je bilo 30, so

Mirovni dan

Leto svetovnega klanja se odmikajo, med nami dorasča rod, ki ne pozna strahot vojne višre, narodi se mrzlično oborožujejo in vsak kip vzplamti na kakem delu zemeljske oble vojni požar. Strah in trepet prešinjata ljudstva, vse se boji strahot, ki jih prinaša moderna vojna. Zato je potrebno, da se narodi vedno bolj zavedajo potrebe mirnega sožitja. Na to nas prav posebno opominja 11. november, ko po vsem svetu praznujejo mirovni dan. Saj se je 11. novembra pred 19 leti končala najstrašnejša izmed vojn, za katero je bilo zapleteno skoraj vse človeštvo na zemlji. Za velikimi narodi ne moremo zaostajati tudi Sloveci. Potrebno je, da dostojno proslavimo mirovni dan in okrepimo mirovno zamisel. Ta dan se bomo

posebno spomnili slovenskih žrtv svetovne vojne, naših umrlih mož in fantov, ki so dali najdražje — svoje življenje — za našo svobodo. Njim v čast bomo postavili na Brezjah spomenik — grob Neznanege slovenskega vojaka. Ker naj bo spomenik neznanemu slovenskemu vojaku tudi simbol miru, bo Zveza bojevnikov v nedeljo 14. novembra, na mirovno nedeljo, po vsej Sloveniji zbirala prispevke za spomenik Neznanemu slovenskemu vojaku, prirejala se bodo predavanja o miru, mirovne akademije, mirovne igre in druge prireditve, ki naj poglobijo med nami mirovno misel in poživijo zavest skupnosti med narodi. Zbiranje prispevkov za grob Neznanege vojaka bo izvedla Zveza bojevnikov.

VINA za vse priložnosti naročite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.

se razdeli na dva tabora. Konec vseh koncev se je zgodilo, da je iz pretepa odnesel Fleš najhujše poškodbe. Salter ga je z nožem zabodel tik pod srce.

d Kaj pa naši gospodje mesarji? Cene svinj nam so občutno padle v Slavoniji in Sremu. Dobre kupčije, ki so se začele sklepati s tem blagom lani, so dale kmetom pobudo, da so za letošnjo jesen zredili ogromno število svinj. Posledice prenapetega razvoja pa so se takoj pokazale. Blaga je prihajala na trg več, kakor pa bi zadoščalo za domačo porabo in za izvoz. Nazadnje so morali kmetje začeti kar doma klati svinje in prodajati meso po 10 din kg. Čim so mesarji občutili konkurenco, so morali s cenami navzdol. Tako prodajajo sedaj v Novem Sadu mesarji svinjino po 8 din, a teletino še vedno po 14—16 din.

d Novi združni zakon je stopil v veljavo. Novi združni zakon odreja ureditev Glavne združne zveze, ki naj se organizira v duhu novega združnega zakona. Ker bo prav v kratkem stopil novi združni zakon v veljavo, je kmetijsko ministrstvo pozvalo vse združne zveze v državi, ki morajo biti po novem zakonu članice Glavne združne zveze, da skličejo čimprej ustanovni občni zbor in sprejmejo pravila, ki bodo v skladu z določili novega združnega zakona. Združne zveze, ki pridejo v poštev za članstvo po novem združnem zakonu, so tiste, ki so po pravih vršile pregled svojih zadrug in imajo najmanj 50 zadrug v svojem članstvu. Kmetijsko ministrstvo naglašja, da je potrebno čimprej sestaviti Glavno združno zvezo, ker ima razne posle pri uveljavi novega zakona.

d V 50. šolsko leto je stopila državna tehnična srednja šola z delovodsko moško in žensko obrtno šolo v Ljubljani.

d »Subvencionirana« cesta. Občinsko cesto Pojane-Smihel-Klečeta je ban dr. Natlačen proglasil za »subvencionirano« cesto. Zaradi tega bo okrajni cestni odbor v Novem mestu določil poseben prispevek iz okrajnega cestnega zaklada za vzdrževanje označene ceste, ki je dolga skoraj 2 kilometra.

d Zopet se jim je eden zamazal. Ljubljanska policija je dobila obvestilo, da je bilo v Zasipu pri Bledu vlomljeno v hišo nekega tamkajšnjega posestnika. Neznani vlomilec je odnesel okoli 7 tisoč dinarjev gotovine, to je 5 bankovcev po tisoč dinarjev, ostalo pa v stotakah in srebrnikih. Sled za vlomilec vodi proti Ljubljani.

d Nevarnega tiška so ujeli. Zadnje nedeljo so kamniški orožniki spravili na varno nevarnega zločinca. Ko sta šla orož. narednik Šerjak in podnarednik Ahčin na službeni obhod proti Križu, jima pride nasproti kolezar in javi, da je v gostini pri Brolihu v Pogorju znani kolezarski tat Zupanc Stanko, p. d. Kosov iz Zaloga na Gorenjskem. Ko je zločinca opazil orožnika skozi okno, se je pognal v beg z odprtim nožem. Grozil je, da bo vsakega zabodel, kdor se mu približa. Bežal je skozi dvorišče in travnike v gozd, kjer so ga končno ujeli, razorožili in zvezali. Ko je bil zvezan, se je navidezno onesvestil in ni hotel priti k zavesti, dokler ga niso pošteno obili z vodo. Hotel je na zvit način priti zopet do svobode, pa mu ni uspelo, ker orožniki že predobro poznajo razne navade takih tičev. Ugotovilo se je, da se je tudi v Pogorje pripeljal z ukradenim kolešom. Pred kratkim je bil zasačen pri vlom v Ambrožovo mesarijo v Vodcah. Na vesti pa ima še več drugih hujših deliktov. Pri njem so našli precej denarja, nekaj ključev, vitrihov in še več druge drobnarije. Izročili so ga sodišču.

d Eden, ki vse zna. Iznajdlivega kmeta imajo v Donji Trepči pri Čačku. Piše se

Beseda »krema« ne pove ničesar, vse pa beseda

„NIVEA“!

Z »NIVEO« je v resnici nerazdružljivo zvezan pojmi idealnega negovanja kože in sicer zaradi tega, ker NIVEA vsebuje »Eucerit«. Ta prodira globoko v kožne luknjice, krepča kožo in ustvarja mladostno svežost. Zato ne zahtevajte samo »kreme«, ampak vedno le »NIVEA«!

Miljko Urošević in si je v zadnjih dveh letih sam postavil moderno hišo, sam speljal vodo in zgradil vse potrebno, da je kanalizacija popolna. Poleg tega je mož, ki ni nikoli študiral učenih knjig, izdelal moderen mlin, ki mu prinaša dobre dohodke.

— Pri krivosti črev in slabem želečju z nerazpoloženjem za jed vsled zapete, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda av posebno koristno čemače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskimi sredstvom za odprtje.

Del. reg. S. br. 2077/37.

d Vsaj nekaj vračajo, prej so pa samo jemali. Glede uradniških plač in njihovega zvišanja, smo si vsi na jasnem in vemo, da je bilo vsaj pri nižjih uradnikih to povišanje že neobhodno potrebno. Zato so vsi z veseljem sprejeli zadnji odlok kr. vlade, da dobe državni uradniki nazaj vsaj nekaj osih prejemkov, ki so jih izgubili pred leti, in sedaj samo še upajo, da bo kaj kmalu prišlo do nadaljnega povišanja plač in tako tudi zboljšanje položaja, v katerem uradništvo, posebno državno, živi. Z nič manjšim veseljem pa so sprejeli te dni na znanje odleka prometnega

ministra o povišanju plač železniški delavci, ki so kljub svoji teški in dostikrat tudi zelo odgovorni službi primeroma zelo slabo plačani, kljub temu, da nimajo zaradi prevelike zaposlenosti niti prepotrebne časa za njen odpočitek. To povišanje se bo ravnalo po draginskih razmerah, podobno kakor je to pri uradniških plačah, ter poveda tudi po usposobljenosti pogojih delavstva.

d Klobuk dol, še ne bo kasa. Zaradi klobuka, ki ga ni snel z glave, ko je stopil v odvetniško pisarno, je moral pred sodišče zagrebški hišal posestnik Rudolf Bernstein. V Bernsteinihi hiši je zastopstvo tovarne peči, ki je njen pravni zastopnik odvetnik dr. Berger. Nekega dne je Bernstein stopil v odvetnikovo pisarno, ne da bi snel z glave klobuk. Ko je začel govoriti, ga je odvetnik opozoril, da se običajno sname klobuk z glave, če kdo stopi v tujo sobo ali pisarno. Bernstein se je na to razjell in odvetniku dejal: Sramujte se — in odšel. Odvetnik je smatral to za žalitev in hišnega posestnika tožil. Sodišče se je pridružilo njegovemu mnenju in Bernsteina obsodilo na 250 din kazni pogojno na eno leto ter na plačilo pravnih stroškov.

d V zglede drugim krajem. Navijače cen so začeli na debelo preganjati v Somboru.

Kako so srnjaka v vodi ujeli

Pred kratkim je g. Skofic Ivan iz Vrhopolj pri Kamniku priredil velik lov, na katerega je povabil lovske tovariše tudi iz Kamnika. Lov je bil na Lokah v Tuhinjski dolini in ves dan je prav pošteno pokalo. Pasje lajanje je oznanjevalo, da je v tem lovišču precej divjačine, res, danes so bile na domu lastnika lova na vpogled vse žrtve lova: srnjaki in zajci, sami krasni primerki. Nekega, približno sedemletnega srnjaka pa je dočela čudna usoda. Po celodnevem pregarjanju in zasledovanju je bil nekoliko ranjen, radi če-

sar pa mu psi niso prizanesli, temveč so ga dalje preganjali proti dolini, dokler se končno ni znašel v potoku. Ker je ravno pod tamkajšnjim mlinskim struga precej globoka, se nikakor ni mogel skobacati iz hladnega objema vode, da bi nadaljeval svoj beg. Končno sta ga iz nepriljetnega položaja rešila mlinar in njegov delavec. Srnjaka so zaprli v svinjak, kmalu na to pa sta ga loveka čuvaja vodila za njegovo krasno in mogočno rogovje g. Skoficu na dom, kjer je bil ponovno obsojen na smrt.

»Domoljubci« veterani

† Janez Kemm,
vojni pri Kamniku.

Anton Kuzorick
poselnik v Hrančičih

W. Štever
(pred 30 leti)

Policijske je pripravile sodišču nič manj kot 29 mesarjev, 33 pekarov in 19 trgovcev s kurovom. V tem mescu veljajo namreč največje dopustne cene. Najnižji navjaji so bili trgovci s kurivom. Ko je občina razpisala družbo za nabavo nekaj vagonske drve, so se oglašili trgovci in ponudili drva po 3000 dinarjev za vagon. Občina pa je drva kupila od prvih proizvajalcev in plačala vsake vagon po 2250 dinarjev. S tem je pokrivala nič manj kot 60 jurjev. Prav ob tem primeru je občina postala pozorna na vse trgovce in obrtnike in jih natančno tudi sodila sodišču.

d **Uspeli vrtarstva-sadjarstva združenja.** Prosta 272.000 kg cvetja in 37.000 kg sadja je sprejela na razpis družba Vrtaško-sadjarstva združenja v Splitu. Zdruga je pokazala novo pot, po kateri bi se lahko prumerni dalimatski gospodarstvenik. Pred leti so morali povečavati cvetlične nasade in in jugoslovanskega trga karivali italijanske blago. V velikih mori se jim je to posrečilo. Ti uspehi so vodili tudi misel, naj bi vso gradnjo deloma opustili gojitev trte, ki prinese malo donosna in se bolj vrsto opravi gojitev cvetlice.

d **Za po tebi sosedov.** Na posredovanjski slovenski ministrov je finančni minister podpisal odlok za podboro prizadetim po tebi. Odborniki ga mora še ministri svet. Od tega besedila je dodeljeno dravski banovina 1 milijon dinarjev za nakup živil, ki se bodo razdelila v vrzaje, ki so bila letos prizadeti po raznih vremenskih neugodah.

d **Pecoka »Janja od Iare«.** V Banjaluki se je te dni poročil 80 letni Radojko Veselj s 73 letnim dekletom Simono Bekić. Kaj takega Banjaluka še ni doživela.

d **Pri zaprtju ali pa pri motenj v prebovi** vzmite zjutraj na tečje kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d **Sam se je sjeel.** Z razbojnikom se je za žive in mrtve boril kmet Mijo Tremljan iz Bukovja pri Križevcih. Poselnik je sredi noči značilno nekaj škripanje v sobi, kjer je spal. Ko je odprl oči, je v temi razločil temno postavo, ki je imela v roki dolg nož. Mijo se je hitro zavedel. Skočil je na razbojnika in ga podrl. Borba je trajala nekaj časa, dokler niso prišli na pomoč sosede, ki so tudi Mijove klice na pomoč. Razbojnik je zadel Tremljanu več ran z nožem, vendar je imel Mijo še vedno toliko moči, da ga je obkolal. Ko so razbojnika zvezali in odvedli na okolišnje postajo, so spoznali v njem znanega razbojnika Nikola Šukardica, ki je v zadnjem času kot glavni neke ciganske tolpe ropal po okolici. Karneje se je ločil od družbe, ker ga je pri prepisu razdelitve plena eden izmed tovarišev težko

ranil. Razbojnik je bil tako drzen, da je prišel v koprivniško bolnišnico ter se prijavil pod tujim imenom. Ko je nekoliko okrevaj, jo je popustil. Sedaj se je tam ujel.

d **Tom očrta Zaloge na pride lahko rešnica na dan.** Še vsem je v živem spominu roparski napad, katerega žrtve je postal železniški sluga Josip Otrčić iz Zaloge. Ta je 24. avgusta okoli 10 dopoldne nesel v aktivnosti 51.000 din za zaloge železniške postaje na pošto v D. M. v Polju, da bi denar odpravili na ljubljansko železniško ravnateljstvo. V tistem imenovanem katoliškem gozdiču, kjer katerega vodi bliščica, ga je neznan napadnik potakal v zasedi in ga oplazil po glavi z nekakim trdim predmetom tako močno, da mu je Otrčić za moment onesvestil in padel na tla. Ropar mu je vtrgal sarkofag z denarjem in pohajal dez poše. Pozneje septembra je bil od vojskih aršnikov aretiran Josip Anžur iz Zdobrova, ker je bil zelo sumljiv. Anžur je roparski zločin naslednje taji. Državno toilstvo je sedaj predlagalo ustavitve nadaljnega postopanja proti Anžuru v smislu § 108 k. p. Anžur bo puščen na svobodo. Onemljen je bil še raznih drugih tatvin, ki mu jih niso mogli dokazati. V prihodnosti je bil sicer dva meseca.

d **Slovenec iz mornarstva brata.** V nedeljo, dne 11. oktobra je bil ubit na pragu svoje hiše v Hrančevcu pri Poljanah 23-letni posestnik sin Jožef Sajko, ubil pa ga je njegov lastni 20-letni brat Martin. Oba brata sta se sovražila in večkrat sta se tudi stepala. Jožef je ono nedeljo prišel do-

nov vinjen v družbi svojega prijatelja Franca Miheljca. Oba sta bila oborožena, in sicer je imel Jožef na jermenu privezano železno matico od vojaka, Miheljč pa je imel samokres. Oba sta vprašala, kje je Martin, ki pa se je vrnil domov šele okrog 9 zvečer. Ko je stopil Martin v sobo, je nastal med bratoma zopet prepir. Jože je potegnil svoje orožje iz žepa ter jel adrihati s težko matico brata po glavi. Dočim je Miheljč zagrabil za stol ter z njim navalil na mlajšega Sajka. Martin je dobil nekaj hudih in nevarnih udarcev, pa je zbežal v sosednjo sobo ter se tam zaklenil. Brat Jože je še nekaj časa razbijal po vratih, ko pa je videl, da ne more vdreti v sobo, se je podal pred hišo ter tam čakal na Martina, da ga napade, ko bo prišel iz hiše. Martin pa je našel v miznici dolg kuhinjski nož ter je s tem orožjem oborožen stopil na hišni prag. Ko ga je Jože zagledal, je plinal proti njemu, prišel pa je na nož, s katerim je Martin sunil svojega brata v prsi ter ga smrtno zadef. Ranjeni se je zgrudil, oblit s krvjo, ter je v nekaj minutah izdihnil.

Lebni očiščevalni NOVAČ JOSIP

se je preselil
in Miklošičeve ceste 18 na Besičjevo cesti št. 6.

d **Neve deško vzgojišče.** Prihodnjo nedeljo, 14. novembra, bo slovesna otvoritev na novo preurejenega banovinskega deškega vzgojišča na Selu. 7e nad 300 let staro, nekdanje samostansko poslopje, se je popolnoma pomladilo. Velika, trdnje sobe za upravo, šolski in drugi prostori za gojence v središču ter lepe sončne spalnice v levem poslopiju napravljajo bivanje prijetno za predstojništvo in gojence, pa tudi najboljši vtis na obiskovalca tega potrebnega zavoda. Banaska uprava je storila vse, da bi dvignila poprej zapuščene otroke in vzgojo potrebne dečke iz njihove bede. Veliko jih je že dosedaj rešila ulice in jim s tem omogočila, da postanejo vredni sodelavci v človeški družbi. Mnogo je trtovala, da je napravila iz prejšnje »Irečbarne« vzgojni zavod za mladino. Dečki se tega tudi zavedajo in z veseljem se lahko zaznamujejo lep napredek v posameznih, zlasti v večjih mladeničih. Vzgojo in upravo v tem zavodu je lani, na željo banovin-

Kmetje!

Čitali ste že številne zahtevnice gospodarjev in strokovnjakov iz vse države. Sedaj dobivamo **pošteno pismo iz Slovenije.** Gospa Marija Oblak, posestnica na Vrhniki, nam piše:

»Imela sem 9 prašičkov, od katerih sem izbrala dva in njima dajala dodatek »Pekke« in »Osnac«. V teku 60 dni sta ta dva prašička pridobila vsak 12 kg več na teži nego ostali prašički, ki so bili krmljeni popolnoma enako, samo brez dodatka.

Moje bube »Divac«, 8 tednov staro, je dobilo po učinku dodatka »Pekke« in »Osnac« v teku 60 dni 50 kg na teži.

Vaše krmilo »Pekke« in »Osnac« je pravo dobro učinkovalo pri vseh prašičkih in teletih, ter sem zelo zadovoljna z uspehom in ga vsočasno **stvarnojujo popravljam.**

Ako še ne poznate izrednih preparatov »Pekke« in »Osnac«, zahtevajte takoj navodil. Pri vseh vrstah živine, pri molčnih kravah, proti rahlitu, za pospešeno debelenje učinkujejo preparati hitro in zanesljivo.

Z našim izdatkom velik dobiček.

»KASPER« d. d., Zagreb 6, poštni predal 50

Ta pa zna! Dasi nogo za vrat, je za nase pojne tako teško, da je to prišlo iz v pregovor. Sedaj pa poglejte tega Amerikanca, kako se je zvil, sedel na kozarec, ki stoji na visokem stobriku.

ske uprave, prevzela salezijanska družba. V zavodu je za šoloobvezne dečke dvorazredna ljudska šola z več oddelki in a pravico javnosti. Tudi rokodelske delavnice so dobile v zadnjem času javno strokovno nadaljevalno šolo za mizarstvo, krojaško in čevljarstvo obrt. V te obrti se sprejemajo gojenci, ki so že dovršili 14. leto.

d Priznal je, da je zažgal. V Ledineku, občina Sv. Ana v Slov. goricah, je nastal požar na sušilnici za koruzo in lan, last posestnice Barbare Urbanč. Ogenj so pravočasno pogasili ter ni napravil velike škode. Poleg sušilnice so našli palico, ki je bila last 82 letnega občinskega reveža Antona Kocbeka, ki hodi po občini od hiše do hiše. Urbančeva je prijavila to orožnikom, skoraj istočasno pa se je pojavil na orožniški postaji tudi že omenjeni Kocbek ter je izjavil, da je on zažgal pri Urbančevi. Bil je pri njej teden dni na hrani, pa mu je dajala izredno slabo hrano in mu povrhu še grozila, da ga pretepe. Hotel se je maščevati, pa je zažgal sušilnico. Zažgal bi bil hlev, pa se mu je smilila živina.

Zaprteje vpliva na organizem. Preizkušeno sredstvo za odvajanje, ki deluje zanesljivo in ima prijeten okus, je DARMOL.

Ogl. reg. S. Br. 1224 — št. VII. 1936.

IZ DOMACE POLITIKE

d Narodna skupščina se sestane baje že 16. novembra, senat pa nekoliko pozneje.

d Združena opozicija. Pretekli teden so se vrnili v Belgrad vsi prvaki in podprvaki združene opozicije, ki so se zadnje dni mudili na deželi in priredili nekaj poskusnih zborovanj. Združena opozicija je namreč trdno odločena, da bo svoj sporazum, ki ga je podpisala pred štirimi tedni, branila odločno in bo zato še nadaljevala med narodom. Zatenkrat so bili najbolj pridni možje iz Davidovičeve demokratske stranke, za njimi pa tudi zemljoradniki. V Belgrad se je iz inozemstva vrnil tudi načelnik zemljoradnikov Joca Jovanović.

d Nadškof Šarič o konkordatu. Visoki cerkveni knez je izjavil te dni sledeče: »Mnenja sem, da je vse to, kar se je dogajalo ob razpravah o konkordatu, politični klerikalizmu. Konkordat med sv. Stolico in kraljevino Jugoslavijo bi bil samo koristen za državo in pravoslavno cerkev. Mi samo želimo, da bi se vrnili časi prvega patriarha, ko so se katoliški škofi in pravoslavni episkopi sestajali in se skupno posvetovali v verskih in nravnih vprašanjih. S tem bi kristjani dali lep zgled. Navezani smo drug na drugega in veseli moramo biti sreče enega in drugega.«

NESREČE

d Pet kozolcev je zgorelo. Pred kratkim je v Lačevi vasi pri Mozirju na bivšem štajerskem uničil požar do tal pet kozolcev. Prizadeti so posestniki Hren, Zakrajšek, Fricelj in Blaznik, kateremu sta pogorela dva kozolca. Pogorela je vsa krma, ajda in vozovi. Škoda znaša nad 150 tisoč dinarjev in ni krita z zavarovalnico.

d Naenkrat se je pojavil plamen. Avtobusno podjetje »Peregrina« je doletela nesreča. Zjutraj je šofer z dvema delavcema prevažal drva. Šofer je že med vožnjo ugotovil neko nepravilno delovanje stroja, naker je avto ustavil in pregledal stroj, vendar ni mogel ugotoviti prave napake. Pri nadaljevanju vožnje se je pri vasi Buč v Tuhijski

Obleke

iz eastne tovarne

MOSKE obleke trpežne iz hlačevine	200	FANTOVSKÉ dolge hlače močne, vzorčaste	32
KRATKA ZIMSKA sukne iz volnene tkanine	240	MOSKE hlače, močno in solidno izdelane	40
FANTOVSKÉ obleke s kratkimi hlačami	90	Priljubljen "HUBERTUS" plašč	240

Sternceki

CELJE 19

UMNI-K-NI-Z-NI-KORUJ-LI-ZASTONJ

dolini naenkrat pojavil plamen v šoferjevi kabini, tako da so se šofer in delavec s težavo rešili in poskakali z voza. Vnel se je benzin in je pretila nevarnost, da se ogenj razširi, kar pa so pravočasno preprečili.

d Še dva požara. V Goriški gori pri Skocijanu pri Mokronogu je pogorelo gospodarsko poslopje posestnici vdovi Urši Smrekar. — Kozolec s šupo in čebelnjakom je uničil požar Alojziju Kegloviču v Grmuljah pri Skocijanu na Dolenjskem.

d Pod vlak je padel. Te dni je na ljubljanskem tovornem kolodvoru na Šmartinski cesti po naključju padel pod vlak 53-letni vlakovodja Anton Majcen. Ta je imel sam toliko duševne prisotnosti, da se je naglo stisnil med dva železniška praga ter zavpil strojevodji, naj ustavi lokomotivo. Strojvodja tega ni mogel takoj napraviti, tako da je lokomotiva Majcena povajjala. Majcen je bil namreč oblečen v debelo obleko, tako da se ni mogel popolnoma stisniti med železniška praga. Lokomotiva je strla Majcenu prsni koš, po nekem naključju pa mu ni zlomila nobenega uda. Ko je strojvodja ustavil lokomotivo, so železničarji izvlekli Majcena izpod koles hudo ranjenega, toda še vedno pri zavesti. Reševalni avtomobil je Majcena prepeljal v bolnišnico.

d Avtomobilska nesreča na Vseh svetih večer. Na praznik Vseh svetih večer se je blizu Razdrtega že onstran državne meje ponesrečil s svojim avtomobilom ljubljanski trgovec g. Filip Bizjak, ki se je peljal s svojo ženo in s hčerko Silvo ter svakom Antonom Dolencem obiskat grobove svojih pokojnikov v Vipavi. Ko so se zvečer vračali po gladki asfaltirani cesti, je avto zavozil nekoliko v stran, tako da se je zaletel v drevo. Pri padcu si je Bizjak zlomil desno nogo, prav tako tudi 18-letna hčerka Silva, najhujše pa je poškodovan svak Dolenc, ki si je zlomil nogo

in si pretresel možgane. Ga. Bizjakova je dobila le manjše praske. Neki avtobus je naložil vse ranjence ter jih odpeljal v tržaško bolnišnico, kjer so ugotovili, da stanje nobenega ranjenca ni nevarno za življenje, seveda če se kaj ne pritakne. Avto je popolnoma razbit.

Smrtna nesreča v Poljanski dolini. Ono nedeljo popoldne je šla na izlet v Poljansko dolino večja družba iz Stražišča pri Krauju, v kateri je bil tudi 30-letni Janez Porenta, sin uglednega posestnika Fr. Porenta iz Stražišča. Vsi so imeli kolesa. Ustavili so se pri Homanu pri Podpurfelci. Tam so ostali do pol osmih zvečer, ko so se začeli odpravljati proti domu. Nekaj se jih je odpeljalo naprej, Porenta in Franc Dolenc pa sta se nekoliko pomudila. Ko sta zasedla kolesi, je vozil Dolenc, ki je imel dinamo-luč, naprej, za njim pa Porenta, ki je bil brez luči. Čez nekaj časa je Dolenc zaklical Porenti, naj hitro vozi za njim, pa ni dobil nobenega odgovora. Mislil je, da se je Porenta vrnil k Homanu, in se je peljal naprej. V resnici se pa Porenta ni vrnil k Homanu, marveč je v temi zavozil na kraj ceste in zgrmel čez tri metre visoko škarpno, od tam pa se je zvalil v Brežiški potok, ki teče kakih 15 m nižje, kjer je obležal. Drugo jutro so ga našli tam mrtvega.

d V orožniško postajo je bučil. Dne 3. okt. se je tovorni avto tvrdke Zitko iz Domžal v veliki brzini zaletel v glavna vrata orožniške postaje v Cerkljani; pri tem je razbil spodnji del kamnitih kolone, poškodoval vrata in tudi avtomobil ni ostal brez škode. Ker so bili orožniki pri večerji, niso opazili tako legega »obiska«. Šofer je to priliko izrabil in pognal avtomobil proti Rakeku. Šele po dolgem poizvedovanju se je orožnikom posrečilo izslediti pravega krivca, ki bo vsekakor moral plačati nastalo škodo.

d Globoko pod škarpno je padel. Te dni se je zbrala na pokopališču v Škofji Loki ve-

RAZGLED PO SVETU

Bratimorna vojna v Španiji

Po razpadu severne fronte se pričinja za generala Franca sedaj še naloga, da iztrebi rdeče še iz ostalega dela Španije. Fronta, ki je še ostala, je dolga 1500 km in se deli v štiri odseke. Prvi odsek, severni, se imenuje aragonski in je dolg okrog 350 km in meji na Katalonijo. Drugi odsek se začneja pri Teruelu in se zasučje proti zapadu proti Madridu, ki ga v velikem loku obide. Dolg je kakih 560 km. Tretji odsek nosi ime estramadurski in se začneja južozapadno od Madrida ter se razteza do severno od Cordobe. Dolg je 270 km. Četrti odsek, andaluzijski, ki je dolg 320 km, se začneja severno od Cordobe in gre vzhodno od Granade naravnost do morja. Zelo verjetno je, da bo igrala v bližnji bodočnosti glavno vlogo najsevernejša fronta, aragonska, ker bo general

Franco hotel na eni strani zasesti ozemlje ob špansko-francoski meji, da enkrat za vselej prestriže to mejo, čez katero dobivajo rdeči neprestano pomoč, na drugi strani pa bo hotel prodreti do morja, da Katalonijo odreže od Valencije in od ostale rdeče Španije. Francovi vohuni so dogurali, da prihaja pomoč rdečim iz Francije ne več po običajni železniški poti skozi Portbou, marveč po bolj skriti goraki poti sredi pirenejskega gorovja pri Puigcerdi. Ta pot se imenuje »življenjska pot rdeče Španije«. V pričakovanju Francovca napada se je rdeča vlada tako rekoč že preselila iz Valencije v Barcelono, kjer se čuti mnogo bolj varno. Listi pišejo, da se bo z rdečimi oblastniki vred preselilo iz Valencije in Madrida v Barcelono okrog 50.000 prebivalcev.

Vojna na Daljnem vzhodu

Casopisje poroča, da so Japonci izkrcali ogromne vojaške čete v hangčavskem zalivu. Japonske čete so po izkrcanju takoj nadaljevale svojo pohod proti reki Vangpu, ki teče skozi mesto Šangaj in že zasedle Šunkjan. Istočasno pa so Japonci tudi že zgradili most čez reko Sučav, čez katerega spravljajo sedaj

svoje motorizirane čete. Japonske čete so prišle prav naravnost iz Japonskega in dosega njihova moč 200.000 mož. Japonci imajo očitno namen, da vzamejo Šangaj istočasno s severa in z juga v klešče. Ker Kitajci menda ne kažejo prevelikega odpora, je verjetno, da se bo obkoljevalni poskus posrečil

BOLGARIJA

s Nov volilni zakon. Uradno objavljajo po glavnite točke novega volivnega zakona za državnozbornske volitve. Po tem zakonu ima pravico voliti vsak Bolgar, ki je izpolnil 21. leto. Isto pravico imajo tudi poročene žene ali vdove odn. zakonito ločene. Vsa Bolgarija je razdeljena v 160 volivnih okrožij, ki vsako voli po ene-

ga poslanca. Pravico izvoljen biti pa ima vsak Bolgar, ki je izpolnil 30. leto, ki je opravil svojo redno vojaško službovanje ali dokaže, da je bil od vojaške službe oproščen, ki je nadalje obiskoval vsaj osnovno šolo do kraja in ki ima določen poklic. Zakon prepoveduje državnim, občinskim in drugim samoupravnim nameščencem, da bi nastopili kot kandidati za izvolitev. Zakon dela izjemo za ministre, ki niso državni uradniki. Enaka

lika skupina cigánov z vse Gorenjske, ki so prišli objokovat grob nekega 26 letnega cigána, ki je lansko leto nesrečno umrl. Številne cigánke so krčevito jokale, cigáni so pa v spomin svojega tovariša zaigrali nekaj žalostink. Ti cigáni so pa prinesli tudi vest, da so našli pod vojaško cesto pod Blegašem mrtvega 30 letnega Janeza Porento iz Stražišča pri Kranju. Porenta se je ono nedeljo s treni svojimi prijatelji s kolesom odpeljal v Poljansko dolino. Kje so se fantje ločili, še ni doganjo. Porenta je najbrž vozil z vso brzino po cesti navzdol, pri čemer ga je na ovinku vrglo v stran ter je padel globoko pod škarpo. Močno razbit je moral živeti še vso noč, kar se da sklepati iz lege, v kateri so ga že mrtvega našli.

d Neznan avtomobilist je povozil pri Svetem Miklavžu pri Mariboru Marijo Leben. Počila ji je lobanja in je ponesrečenka umrla v mariborski bolnišnici.

d Avto ga je podrl na tla. Te dni se je zgodila na Teharjih pri Celju težka nesreča, katere žrtev je postal 22 letni Ivan Hrastnik iz Trnovelj, uslužben pri Koširju iz Celja. Ko je stal Hrastnik tik poleg šole s svojim toleogom, je privozil mimo avtomobil nekega jelskega avtopodjetnika in podrl Hrastnika

na tla. Pri padcu si je Hrastnik prebil lobanjo, dvakrat zlomil desno nogo in težko ranil desno roko.

NOVI GROBOVI

d In je pokleknil ob grobu in zmoli očenaš... V Celju je umrla restavratorka Fani Lebič. — V Mariboru je zapustil solzno dolino bogoslovec II. letnika Pavle Potočnik. — V Celju so djali v grob poštnege poduradnika v p. Franca Kureta. — V Ptujju je na veke zatisnila oči Angela Kuželj roj. Hrastnik, rodom iz Kamnika. — V Uršnih Selih je dokončal tek življenja tamkajšnji postajenačelnik Miha Sušnik. — V Celju je odšli h Gospodu po večno plačilo Berta Hostnik roj. Zdravec. — V Kranju so djali v grob g. Hieronima Šavlija, kaplana pri sv. Jakobu v Ljubljani. — V Ljubljani so umrli: Tajnik dir. pošte in tel. v p. Anton Wolf, Franja Stenovic roj. Toman, 80 letna vdova po mag. podravnatelju Luiza Lauter, drž. upokojenec Franc Zupantič, Anka dr. Lavričeva, Puchar Mimi roj. Splichal, dr. Gina Kodretova roj. Radičič, soproga želez. oficijala Alojzija Grossek, Frančiška Šušteršič roj. Tešar in Ljudmila Sepin. — Naj počivajo v miru!

prepoved velja tudi za osebe, ki razširjajo mišljenje, ki je protivno državi ali ki navdušujejo za nasilna sredstva v politični borbi. Kandidati smejo nastopiti samo v enem kraju. Isti kandidat hkrati po več volivnih okrajih je prepovedan. Ako v določenem času edini kandidat volivnega okraja ni dobil nobenega tekmeča, je ta kandidat brez volitev proglašen za poslanca. Med volivnim bojem smejo kandidati osebno posesti v volivno propagando.

KATOLIŠKA CERKEV

s Dve posnemanja vredni dejstvi. V ameriškem Washingtonu je veliko katoliško vseučilišče. Rektor te visoke šole je povedal, da je v zadnjem času dobil za katoliško vseučilišče 94.334 dolarjev, kar odgovarja približno vrednosti 4 milijone 700 tisoč din. Ti milijoni dokazujejo, da ameriški katoliki znajo ceniti vrednost katoliške visoke šole. — Neki poganski poglavar afriških zamorcev je tudi ob nedeljah priganjal katolike k delu. Zamorci so mu odgovorili: »Ves teden radi delamo. Nedelja pa je dan najvišjega Gospodarja, zato danes ne bomo delali in pojedemo v cerkev, da zahvalimo Boga za vse in zberemo moči za lepo življenje.« Za ta junaški odgovor je dobil vsak 50 udarcev z bičem, kar se je večkrat ponovilo. — O, kako mora biti pred temi črni sram nas, ki se prištevamo k evropskim katolikom.

ITALIJA

s Spominke plošče padlim fašistom. V zvezi z jubilejnimi slovesnostmi v spomin na pohod fašistov na Rim pred 15 leti, je fašistična pokrajinska organizacija odkrila v fašističnem domu v Gorici spominke plošče v spomin padlih članov organizacije iz Julijske krajine. Na mramornati plošči so vklesana imena in sicer pod treni poglavji. V prvem poglavju z naslovom: »Padli v Španiji«, najdemo med petimi imeni tudi Hilarija Kobala in Ivana Eržena. V stolpcu z napisom: »Padli v Afriki«, najdemo 25 imen, med njimi hena: Fortunat Razpet, Valentin Habe, Viktor Colja, Oton Pekarari, Anton Zvokelj, Josip Božič, Franc Bajt, Franc Likar, Ludvik Kogej, Karol Vidmar in Gabrijel Čufer. V stolpcu z napisom: »Za nacionalno misel so padli« pa stojijo zapisana samo tri imena, med njimi tudi Anton Kerševan.

AMERIKA

s To in ono. 25 milijonov dolarjev kredita za posojila pridelovalcem koruze je podpisal predsednik Roosevelt. Ta denar naj omogoči ameriškim kmetom, da bodo lahko čakali s prodajo pridelka in ga ne bodo prisiljeni prodajati prezdodaj po nizkih cenah. — V Clevelandu so umrli: 40-letna Mar. Stražišar roj. Perušek iz Matene, fara Ig pri Ljubljani; Alojz Zakrajšek iz Roba pri Vel. Laščah; 83-letna Marija Rus roj. Krašovec iz Travnika pri Loškem potoku; Alojzij Jevnikar iz Ljubljane; Ivana Kranje iz Strahomera pri Tomišlju; Katarina Lovšin roj. Ogrinc iz Maršič pri Sv. Gregorju na Dolenjskem; 49-letni John Godec iz Luž pri Krki. — V Mulba premogovniku, nedaleč od Birmingham Ala se je pripetila grozna razstrelba atrupenih plinov, katero je bilo slišati 14 km daleč. Eksplozija je zahtevala 33 smrtnih žrtev. Rešilno moštvo je prinašalo z velikim naporom ožgana trupla ponesrečenec. Prizor pred vhomod rova je bil nepopisen ob pogledu na jokajoče se žene in otroke žrtev strašne nesreče. V navedenem rudniku je bilo pred več

leti v dveh stitnih razstrelbah 54 rudarjev ubitih. — V North Chicago Illinois je odšel v večnost John Lesnak iz Podovnice pri Horjulu. — V Indianopolisu Indiana je zapustil solzno dolino John Skoda st. iz Raviš pri Studencu na Dolenjskem.

ANGLIJA

s »Svetovni trgovec« že voja končno Francovo zmago. O bodočem razmerju med Anglijo in nacionalistično Španijo je angleški predsednik vlade izjavil te dni v angleškem parlamentu sledeče: »Angleška vlada nima namena prav nič spremeniti stališča, ki ga je zmerom zavzemala nasproti obema španskima strankam, stališča, ki ga ji je narekoval dogovor o nevmešavanju. Toda vlada ima dolžnost zavedati se svoje odgovornosti glede varstva angleških državljanov in angleških trgovinskih koristi v vsej Španiji, vatevši tudi velikanska področja na severozahodu in jugozahodu in v španskem Maroku, ki so pod oblastjo generala Franca. Na diai je bilo, da se mnoga vprašanja, nanašajoča se na angleške koristi v teh krajih, niso mogla urediti na zadovoljiv način z dosedanjimi nestalnimi stiki. Zato se je angleška vlada začela pogajati zastran imenovanja svojih zastopnikov in zastopnikov generala Franca, ki naj uredi vprašanja, tičoča se angleških in španskih državljanov in trgovinskih koristi obeh držav. Ti agenti ne bodo imeli nobene diplomatskega poslovnika. To vprašanje ne spada med tista vprašanja, ki so odvisna od svetovanja z drugimi državami, vzlic temu je angleška vlada o tem sproti obveščala francosko vlado.

Zastoj zidate cerkve in šole in Zaman priredate misljeno, ako ne znate uporabljati orožja kato! časopisja.

DROBNE NOVICE

248 vagonov jaje je uvozila letos Jugoslavija v Švico.

3000 novo poročenih parov je sprejel te dni papež v Rimu ter jim dal svoj blagoslov.

Bolgarski kralj Boris II. je prišel pretekli teden v London; tja potuje tudi grški kralj.

Novi nemiri so izbruhnili v Palestini.

Belgija je še vedno brez vlade.

Spominske plošče italijanskim prostovoljcem padlim v Španiji, so ono nedeljo odkrili na javnih poslopjih v Italiji.

Sovjetska Rusija je največji sovražnik sveta, piše pariški časopis »Matin«.

10.000 poljskih rudarjev štrajka v premogovnikih okoli Krakova, ker so jim skrajšali za služek.

Nevarno je obolel neustrašeni voditelj Slovakov Andrej Hlinka.

Poplave so močno poškodovale Marijino votlino v francoskem Lurdu.

Pri občinskih volitvah v ameriškem Njujorku je zmagal italijanski jud la Guardia.

12 milijonov dinarjev so zbrali v Angliji za pomoč Kitajcem.

Boj nacionalistične Španije je upravičen, piše pariški kardinal.

594 ljudi so postrčili v sovjetski Rusiji v oktobru radi vohunstva in drugih grehov.

Najmanjša mesečna plača delavca v sovjettiji je 115 pajprnatih rubljev, za kar kupiš v boljševiskem raju — 1 čevelj.

Veliko ukrajinskih voditeljev je spet zaprila policija na Poljskem, ker so se zavzemali za ukrajinsko avtonomijo.

86 odstotkov odborniških mest je dobila pri občinskih volitvah na Portugalskem stranka sedanjega voditelja Portugalske Salarija.

Vaša kava je boljša in cenejša

Vzori sovjetskih deklet

Veščakinja v tem vprašanju, Helena Kononenko, je v ruskem listu »Komsomolskaja Pravda« vzore sovjetskih deklet takole opisala: Današnja ruska dekleta hočejo biti samo letalke, gledališke zvezde, inženirke, arhitektinje, žurnalistke in kar je še takega. Postati žena, mati, vzgojiteljica otrok, na to ne mislijo. Zato ne znajo dekleta med 16—18 letom, ki so bile docela v boljševiskem duhu vzgojene, nikakega domačega ženskega opravila, šivanja, kuhanja itd. Odtod pogosti slučajji, da si mora mož-vdovec sam kuhati, prati in krpati obleko, dasi ima odrasle hčere, ki bi to lahko opravile, če bi znale.

RAZNO

L. Ganghofer:

50

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja
Poslovenil Blaz Požnič

Poleg ognjišča je klečala Mina in pazila na ponev, dočim je oselvela starica nesla v leseni skledi na mizo kadečo se mlečno juho. Kakor Hiltišalk je bila oblečena tudi ta starica v dolgo kuto iz črnega lodna s širokimi rokavi, da so se videle v njih njene suhe lakti; dve tenki, beli kiti sta viseli starič čez prsi, in globoko na čelo in lica prijaznega gubastega obraza je segala iz preje sklekljana avbica, ki je pokrivala glavo. »Poglej, moj ljubi brat,« je dejal Hiltišalk Ebervajnu, »poglej, to je moja dobra, vrla Hiltidiu.« Odkrevsal je k starič in jo prijel za rokav. »Pojdi, Hilti, pojdi, pozdravi najinega gosta in se zahvali za veselje, ki ga je prinesel nama v hišo!«

Tenka rdečica je oblila lica stare žene, ko je ponudila menihu svojo roko za pozdrav. »Blagoslovljen bodi tvoj prihod, gospod, v najino hišo! Njen glas je zvenel mehko in blago, kakor bi žuborel studenec.

Hiltišalkov obraz se je svetil od veselja, ko je videl, kako prisrčen je bil pogled, s katerim je zrl njegov gost na Hiltidiu. »Zahvaljena za tvoj pozdrav!« je dejal Ebervajnu starič. In obrnjen proti Hiltišalku, je vprašal: »Tvoja sestra, brat? Vidim, da ti je podobna.«

Veselo si je trl starec roke. »Seveda, seveda sva si podobna. Saj sva eno srce in ena duša že dvainpetdeset let! Izberi dve skali, brat, in ju potoči po gori, da se bosta trkljali z najvišjega vrha globoko dol v dolino — ko bosta na dnu in se zadnjikrat prevalili, bo ena videti taka ko druga, vsaka si je obila svoje ostrine. Seveda, seveda sva si podobna, toda sestra mi moja Hilti ni!«

»Tvoja dekla?« je vprašal Ebervajnu začudeno.

Smešče se je odmajala starica z belo glavo, dočim se je Hiltišalkova dobra volja sprostila v vesel ameh. »Seveda, seveda, dekla, dobra, pobožna božja dekla. Toda m o j a dekla? Ljubi Bog me obvaruj, da bi bil ravnal z njo kakor z dekle. Ne, moj ljubi brat v Jezusu Kristusu, Hilti je moja dobra žena.«

Prestrašen je Ebervajnu odstopil in obraz mu je poblebel. Starec ni opazil, kaj so njegove besede povzročile. Prijel je bil Hiltidiino roko in rahlo božal njene suhe prste. »Dvainpetdeset let! In še vedno čakava na svoj prvi prepir, da bi se pomerila v njem. Pošteno in zvesto sva podpirala drug drugega v boju življenja, prav kakor sozvanjata najini imeni, Hiltišalk in Hiltidiu, vrli bojevnik in vrla bojevница! Ako ne bi bil na tisoč potih našel ljubelega Boga — bi ga bil moral najti na tem enem, ki mi je dal mojo Hilti!«

»Pojdi, kaj vendar blebečeš!« se je našobila starica in zardela.

»Mar ni res, kar pravim? Ali nisva živela ko dva resnična krščanska človeka v bogaboječem zakonu? In ali naju dobri Gospod v nebesih zato ni poplačal? Mar nama ni dal užiti vse ljubezni in vsega veselja, do enega? In to nama je odrekel v svoji modrosti! Saj sva imela sto otrok okoli najine hiše...« Obrnil se je proti Ebervajnu. »In verjeti mi smeš, moj ljubi brat, Hilti jim je bila dobra mati, in preneko trdo butibo, ki je nisem mogel ne zlepa ne zgrda obvladati jaz, jo je upognila pred križem moja Hilti s svojo materinsko roko. A glej, juha, glej, se že nič več ne kadi. Sedimo torej za mizol Toda moliti še vendar moramo! Seveda, seveda, to je prvo!«

Stopil je k mizi in sklenil roke. Pobožno je upri oči v križ in besede njegove molitve so se zllie v eno z rahlim, milim glasom starke. »Amen!« je odmolil Hiltišalk in si otrl roke. »Daj, ljubi brat, sedi na častni prostori!«

PO DOMOVINI

Iz raznih krajev

Škofja Loka. Komaj nekaj let je, odkar so dozidali novo šolo, pa kakor vse kaže, že primanjkuje prostora. Polovica hribovskih otrok zahaja v sobo, ki ni bila namenjena za zdravo učilnico. Kakor da bi bila za hribovske otroke vsaka soba dobriš ali so hribovski otroci res manj vredni, da ne smejo imeti moderne učilnice. Hribovski otroci imajo stare klopi, ki so se rabile še v stari šoli, pa še tistih je baje premalo. Zato pozivamo šolski odbor, da ta nedostatek odpravi. — Pred nekaj leti nova cesta je marsikje že potrebna popravila. Voda še ne more odtekati. Nekaj časa so vojaki vsaj površno trebali kanale, sedaj jih ni več videti. Zelo bi bil potreben stalen cestar. Če tega ne bo, bo v nekaj letih sedanja cesta le še slaba vozna pot. — Krasnó so okrasili letos ljudje grobove svojih rajskih. Imeli smo tudi lepo vreme, za kar bodi Bogu hvala!

Rajhenburg. Dva nova živinska sejma sta dovožena: prvi dne 20. novembra, drugi dne 25. februarja vsakega leta. Kupci in prodajalci vabljeno!

Škocjan pri Makronogu. V nedeljo, 31. novembra, je požar upopaljil vdovi Urši Smrekar v Goriški gori vsa gospodarska poslopja s pridelki in dveh volama. Nikogar ni bilo blizu, da bi bil kaj rešil ali gasil, gospodinja je celo tisto noč bila v svoji zidanci. — Požar jo je sicer priklleal domov, a alkohol jo je zdelal, da je morala lež v travo, kjer se je našli ljudje iz bližnjih vasi, ki jih je zbudilo tuljenje živine, ki je gorela v zaprtem hlevu. — V četrtek je zagorelo v kozolec Alojzija Kegloviča v Grmuljah. Otroci so staknili nekje vzgialce ter so se šli h kozolecu igrati. Konec otroški igri je upeljali kozolec, čebelnjak in mala šupa. Domačin gasilec gre zahvalja, da so obvarovali enaké usode celo vas, ki je bila v nevarnosti. Ob tej priliki se je slišalo tudi nekaj kritike na račun gasilcev. Gotovo je, da so najmanj poklicani za nerganje tisti, ki požar gledajo prekrižanih rok. — Naša pots, ta so pač

vredna kritike, a nekoliko tudi ljudje sami, ki jih tu pa tam hočejo kaj popraviti. Verjemite, da ne kaže posipati potov z flovicó, ker bo v česu dežja tam tako blato, da bo težko zvelič celo prazen voz čezenj. — Še nekaj »senzacionalnega«! V četrtek pod večer je pejal znani avtoprevoznik Jože Hribar iz Ljubljane, prav za prav po rodu naš rojak, na svojem avtu viao z Rake proti Ljubljani. Na avtu je imel še dva gospoda in dve ljubljanski gostilničarki. Ko je privozil do nekoga malega mostička na banovinski cesti blizu vasi Hrvanški brod, je moral namagoma ustaviti vozilo, ker je pred njim na mostu stal pebež čez cesto voz s kljusetom, na vozu pa je sedela še večkrat kaznovana zakonska dvojica Anton in Ana Tušek. Vratala sta so s sejma v Mokronogu proti svojemu domu na Gmajni v občini Raka. Avtoprevoznik Hribar je stopil iz kabine ter hotel pomagati vozniku umakniti voz na kraj ceste. Tušek pa je skočil nanj ter ga lopnil po obrazu, da se je Hribarju ulila kri. Hribarjevi sopotniki so mu priskočili na pomoč in skušali preprečiti nasilneža, naj se umakne s pots. Toda tu se je vpletla v prepir še Tuškova žena, ki se je zaglala v eno izmed ljubljanskih gospa ter jo podrla v jarek. Druga ljubljankica je hotela obrniti napadenca. Tuškova ji je izstrgala ročno torbico ter z njo zbežala v hesto. Hribar je nekega kolejarje poslal v Škocjan po orožnike. Zato je še Tušek pobegnul za ženo, s pristavkom, da bodo Hribarja obili, če se še kdaj prikaže na Raki. Hribar in njegovi so pa obrzljali voz in konja ter čakali orožnikov. Še preden so ti prišli, se je vrnil Tušek z ženo ter ponudil torbico nazaj in zahteval nekaj kovašev »odškodnine«. V torbici je zmanjkalo nad tri tisoč dinarjev. Ko so prišli orožniki, so Tuška ukenili in spravili v zapor. Upamo, da mu bo tudi sem sledila njegova žena. — Prosluli Urbanč je pred nekaj dnevi stražil po naši fari. Ljudje si želijo popisa tega lopova, da se ga bodo mogli varovati. Sicer pa, če pozna naše orožnike, naj ne hodi v našo faro. Malokje se sliši toliko splošno, nedeljene pohvale na naslov našega izvrstnega orožniškega komandirja

kot pri nas in to po vsej pravici. — Da otroci kar na debelo krajejo lučke z grobov na pokopališču, je tudi ena izmed novesolihi vesti iz Škocjana. Tu se nehoče človek spomni tudi na tiste male medsebojne tatvine med otroki v šoli, kjer ima z delikti opraviti le učiteljstvo in ostanejo ljudem bolj prikriti. Tudi teh »šolskih prekrškov« je že toliko, da se je treba zamisliti... Ljudje, ali ne žutite več odgovornosti zaradi vzgoje svojih otrok? Ali naj se že v najmlajšem rodu kaže razrvanost naših dni? Potem je prazno vsako upanje v »boljše čase«.

Koprivnica pri Rajhenburgu. Na nedeljo Krstusa Kralja so spremili k zadnjemu počitku srodniki in mnogočimni farar naš profesor na II. drž. realni gimnaziji v Ljubljani, Lokovšek Angelo, ki je dosegal starost 80 let, 9 mesecev in 9 dni in bila zvesta naročnica »Domoljubca«. Mnogih oči so se orosile, ko ji je govoril zadnje alore preč. g. župnik Fr. Doberšek in poudarjal njene dobre lastnosti in lepo krščansko življenje. Velni mir in pokoj njeni blagi duši!

Zeleniški. Nenadna smrt je pretrgala nit življenja 27letni cerkovnikovi ženi Tončki Gortnar. Na zahvalno nedeljo je še vse trikrat pelo na kora, v ponedeljek je vstala popolnoma zdrava, uredila vse gospodinjske posle, pa je nenadoma zašutila, da ji hrome roke. Sama gre še do zdravnišnice, se vrne domov, zaprosi za sv. maziljenje, in je tekem treh ur zdrava in mrtva. Da je taka nagla smrt pretresla vso župnijo, ki sočustvuje z mladim možem in njegovimi tremi otročiji, je razumljivo. Zaljubljenemu možu naj bo v tolažbo zavest, da je rajno Tončko sprejel in poplačal On, ki mu je skozi 6 let in pol pridno krasila njegovo bivališče na zemlji in mu nad 10 let prepeloval siavo.

Škocjan pri Turjaku. Kar smo želeli leta in leta, se je zgodilo v nedeljo. G. dekan Anton Skubi nam je blagoslovil ob asistenci več duhovnikov novo pokopališče, mrtvaški zvoni in spomenik 31 padlim vojakom. Slovesnosti je se udeležil g. načelnik Maršič in zastopnik »Zveze bojevnikov« g. Košir. Prezvišeni g. škof so poslali pismo, v katerem pošiljajo škocjanstim faranom svoj blagoslov in jim izražajo vse priznanje za njihovo velično delo. Prav tako je poslal g. ban pismo, v katerem pozdravlja vse udeležence slovesnosti in želi lep uspeh. V dno duše segajoč govor je imel g. dekan, katerega je ljudstvo poslušalo s sozmani

Tedaj je zapazil spremembo na Ebervajnovem obrazu in je prestrašen vzdiknil: »Moj ljubi brat, kaj je s teboj?«

Ebervajn je stopil k njemu, z mikromi očmi in drhtečim glasom. »Hiltišalk, ne smem jesti s tvoje mize!«

Starček je vztrepetal. »Zakaj vendar ne?« Hiltidu je stopila na njegovo stran, kakor bi čutila, da mu proti nevarnost.

Ebervajn si je pritisnil obe roki na prsi, potem je globoko segel po sapo in se vzravnal. »Hiltišalk! Odpravi ženski iz izbe, govoriti moram s teboj!«

Duhovnik je strmel v meniha, kakor da njegovih besed ni bil razumel. Hiltidu je pa neslišno odšla k ognjišču, prišla Mino za roko in jo potegnila proti durim. »Govoriti smeta glasno,« je dejala, »odšli bova daleč proč od hiše.«

Hiltišalk je gledal za njo, ko je zapuščala izbo, nato se je ozrl zopet na meniha, zganil ustnice, a zmogel ni nobene besede. Ebervajn je sklenil roko, in kakor obupanu, ki krikné od strahu, mu je zvenel glas: »Hiltišalk, Hiltišalk! Kaj si mi storil!«

»Jaz, ljubi brat? Kaj neki?« je jecljal stavec.

»Stopil sem v tvojo hišo, kakor bi bila cerkev. Menil sem, da žutim bližino Boga ob tebi. In zdaj mi stresaj žerjavico na glavo in budiš razdvojenost med mojim srcem in sveto dolžnostjo.«

Starček je trepetal. »Kaj takega da bi bil storil? Jaz? S čim neki?«

»In še vprašuješ?« Prepadenost je zvenela iz Ebervajnovih besed. »Ah nimaš žene?«

»Da, da, ljubi brat!«

»Zene! Ti! Duhovnik!«

»Da, da! A zdaj ne govori o tem — povej vendar: kaj neki sem zagrešil? Povej že, kaj sem zagrešil?«

Ebervajn se je prijel za glavo, kakor da si ne vé sveta in pomoči. »Človek, kako pa govoriš? Stojiš sredi

plamenov, tvoja obleka in tvoji lasje buhtijo, in ti sprahuješ: kje pa gori? Mar ne veš, da ti je duhovniku prepovedano imeti ženo? In da živiš v smrtnem grehu, ker kršiš sveto zapoved cerkve?«

Z obema rokama se je ulovil Hiltišalk za rob mize in omahnil na leseno klop. Drhteč je obsedel in si otrfal obraz, kakor da odganja hude sanje. Potem je zmajal z glavo in jecavo spregovoril: »Moj ljubi brat, zdaj ti moram pa vendarle reči: motiš se! Če ne bi smel imeti žene, kako bi se bilo moglo zgoditi, da me je pred dvainpetdesetimi leti prevzišeni gospod škof v Salevgradu zvezal z mojo Hilti? Stirideset denarjev sem plačal za poroko, da, težko sem si jih prihranil — nikoli ne bom tega pozabil...« Z drhtečima rokama si je segel stavec v bele lase. »Toda kaj blebečem o nekih denarjih! Zame gre in za mojo Hilti...« Sapa mu je pošla in besede, da se je v brezupni žalosti dvignil s klopi. Njegove oči so zadele križ, stegnul je svoje drhteče roke, in tedaj se je zdelo, da se je potolažil in umiril. »Ne, brat, ne, prav gotovo se motiš! Da ne bi smel imeti svoje Hilti? Zakaj neki ne? Saj nisem redovni brat kakor ti! Tebe veže sveta obljuba! In tudi škof bodi brez žene — to stoji v svetem pismu, poznam ga, dobro ga poznam! Toda jaz, brat, jaz sem vendar samo preprost ljudski duhovnik kakor tisoč drugih. Ko sem bil še mlad kaplan in sem se selil po službah iz kraja v kraj v spodnjih deželah dol, sem videl, da živi povsod župnik s svojo ženo — in ko so me poslali sem v to sambo — mi je spodelovalo vse pri teh trdih glavah, in menil sem že, da moram obupati — ali tedaj mi je dal ljubi Bog najti mojo Hilti, in ona je postala moja tolažba in pomoč, da se je obrnilo vse na dobro. In če sem jo vzel, sem storil vendar samo, kar dela zunaj po drugih krajih tisoč drugih tudi!«

»Kar so oni delali, je bilo zlo!«

kakor pa strah pred peklo in prično nato delati ravno tiste reči, katerih bi ne smeli delati, samo, da se rešijo maza.

Pes je več vreden kot človek. Pet funtov šterlingov (več kot 1000 din) nagrade za pes, ki ga je rešil iz morja, je dobil obrečni čuvaj John William v nekem majhnem angleškem letovišču od društva za varstvo živali. Od društva za reševanje ljudi pa je dobil en funt za to, kar je rešil neko gospo, ki se ji je razbil čoln. Torej le drži, da je pes danes celo uradno več vreden kakor človek.

Kmetijo sredi Pariza. Sredi kamenitega pariškega morja se nahaja kmetija z njivami, kravami, perutnino in vsem, kar spada k njej. Lastnik je neki Terras, kmet, da mu ni para v vsem Parizu. Poleg njega obdelujejo še štirje drugi gospodarji svoje kmetije sredi mesta in se ne dajo premožiti po močnem tršču. Parizani so gledali »na zadnjake« nekaj časa z nevoljo, sedaj pa z veseljem vodijo tuje s tem najlepšim zanimivostim dernega velenstva. Pariški kmetje pa se ne preji držijo svoje, resnično drage zemlje.

v obeh. V njem je izrazil veliko priznanje škocijanskim faranom in njihovem g. župniku. Po blagoslovitvi 51 kg težkega mrljiškega zvona, so je razvil spreved na pokopališče, ki je bilo okrašeno z mlaji, vencami, zastavami, cvetjem in gorečimi svečami. Ljudstvo se je porazvrstilo po grobovih, v katere je preneslo svojo rajsko s starih pokopališč in jim postavilo spomenike in tibo molilo za svoje pokojne, ko je g. dekan blagoslavljal pokopališče. Nato so se zbrale vse ogromne množice ljudstva pred spomenikom padlih vojakov, ki obstoja iz 8 m visokega stebra, nad katerim plava poldrug meter visok angel, v lini je 51 kg težak zvon in pod njim ploča 31 padlim vojnim žrtvam. Nastopilo je več govornikov na govorniškem odru. Prvi je bil naš g. župnik, ki je odkril ploščo, nato g. sreski načelnik, ki se je poklonil padlim žrtvam in g. župniku ter njemu in njegovim faranom čestital nad dovršenim velikim delom. Solaka mladina je položila na spomenik venec iz rož s srebrnim trakom in prižgala tri rdeče sveče. Slovenski fant je deklamiral pesem: »Njim, ki so dali življenje...«, zastopnik »Zveze bojevnikov«, gosp. Košir iz Ljubljane, je položil pred spomenik lovorjev venec s trobojnic. Nato se je oglasil iz line spomenika nov blagoslovljen mrljiški zvon, za katerim je napisano: »V spomin padlim vojakom«, in ljudstvo je molilo s svojim g. župnikom med glasnim ihtenjem »Obe našč za padle žrtve. Ko so se ljudje razhajali s solzami v očeh, so govorili: »Kaj tako lepega in srčnega nismo še videli. Vse je tako originalno in lepo. Škocijansko pokopališče in spomenik padlim vojakom nas vse osrečotile.« Tako so dajali priznanje faranom in g. župniku, ki je vodil to veliko delo.

Sv. Gregor. Verni duh dan smo položili poleg njegove, lani umrle žene, s katero je lanske leto obhajal biserno poroko. Janeza Riglerja, »Matevževa očeta« k večnemu počitku. Še vedno nam je v živem spominu, kako je pred tridesetimi leti vprilo množice ljudi, gosposkih in domačih, pred cerkvi v Velikih Lačah, kjer je imel na svojem vozu naložen ondi kupljen zvon, prekrasnega glasu, za podružnico sv. Urha pri Marčičih, predno je pognal, se pobožno odkril in po stari krščanski navadi naredil z bičevnikom pred konji na tleh križ z besedami: Bog in sv. Križ božiji Zal, da nam je čez 10 let vzela ta lepi zvon nesrečna vojska. Sredi domače vasi s 4 postavnimi domačinami je postavil prav lično kapelico Metere božje in s njo priščno olepšal vaško lice. V nji je opravljal

sam s svojo družino jutranje in večerne molitve. Podružnici sv. Urha je na svoje stroške napravil mali zvon. Dvakrat je bil pri umivanju nog na Veliki četrtki v stolnici v Ljubljani kot starček-joger. Mnogo je daroval za druge dobre namene. V Donu male Terezike v Ponikvah je bival nekaj mesecev, da je bil vsak dan pri sv. maši in obhajilu in drugih pobožnostih. Samoobsebi je umavno, da je njegova hiša bila vedno in je še strogo verna in politično in prosvetno v našem taboru. Zadnji dar domači farni cerkvi pri Sv. Gregoriju je bil za prenovljenje 12. postaje križevega pota z željo, da bi tudi on slišal ob svoji smrti: »Se danes boš z menoj v rajcu. Upajmo, da je že.

poznaši ne kave, ne čaja, ne petroloja, marveč so svetili s trakami. žgance in zepo zajtrkovali in vse blago za oblake izdelovali doma. Da so še njegov oče in starejši bratje tlako opravljali, dokler ni 48. leta novi cesar tlako odpravil; on da je bil takrat čele poldrugo leto star. V šolo da ni hodil, ker se je v Novi Stifli začela čele okrog 30 let za tem. Ko mu je bilo štiri leta, je pogorela cerkev v Novi Stifli. L. 1854 pa so škof Slemšek novo posvetili in imeli ganljivo pridigo. Tedaj so ga tudi birmali obenem z Ramšakovim Janezom z Lepe ravni, ki je dve leti starejši od njega. Mnogo je romal. Z 28 leti je bil prvič na Sv. Višarjih, vsak seveda. K Sv. Križu pri Belih včdah je romal vsako leto in še zdaj. S 60. leti in čez je še v farovškem gozdu klesil smreke, ki si jih nihče drugi ni upal. Poročil se je dvakrat in imel 14 otrok. Bolan za res še nikdar ni bil. Brati ga je naučil njegov prijatelj, ki je hodil v šolo v Gornji grad. »Ali imate še kakšno posebno

teljo, oče?« smo ga vprašali. »Da bi učakal in se udeležil nove maše, ki bo bojša čez tri leta v Novi Stifli, če Boga da.« To smo mu tudi mi pri odhodu želeli. »Tisti časopis, kjer bom jaz notri, mi pa je pošljite!«

Zavetišče sv. Jožefa, kjer je bival celih 31 let do svoje lepe smrti. Bil je več let naročnik naših dobrih časopisov, »Slovenec«, »Domoljub«, »Bogoljubac« itd. ter je časopise tudi za druge plačeval. V svojem rojstnem kraju je postavil lepo cerkvico, posvečeno sv. Jožefu. Vse njegovo življenje je bilo prežeto prave žive vere in zaupanja v božje varstvo. Vedno je bil miren in vesel. Nihče ga ni videl čemernega ali jeznega. Ko ga je napadla huda srčna bolezen, ki mu je končala življenje, se je ni nič ustrašil. Mirno se je pripravil na smrt in ko je prišla, se je prav po svetniško poslovil od tega sveta in odpotoval v večnost v 62. letu starosti. Na poslednji poti so ga spremljale velike množice pogrebcev. Z Bogom, dragi Jože. Moli pri Bogu za nas!

Rakičan. Pogorelo je gospodarsko poslopje Zaliik Ivana, kateri se nahaja sedaj na delu v Franciji, doma pa mu gospodarji stari oče. Ogenj se je tako hitro razširil, da so mogli le z veliko muko rešiti živino iz hiše. Požar bi gotovo napravil še več škode, če bi požrtvovalni gasilci ne omejili požara in tako rešili sosednje s slamo krite hiše. Š hudo prizadetim gospodarjem vse sočustvuje.

Trebajn. Pri belem dnevu je bilo zadnjič vmljeno v hišo Janeza Štepiča v Zg. Ponikvah. Ko ni bilo nikogar doma, se je lat spizal v hišo, odprl s sivo predal v omari in iz njega pobral

Čudežni računar. Stroji so začeli uspešno izpodrivati tudi možgansko delo v računalstvu, ki dela ljudem včasih velike preglavice. Danes imamo že izvirne stroje za točno sestavljanje ogromnih stebrov števil, za odštevanje množice in deljenje. Sedaj sta pa dva inženierja v tehničnem zavodu v Bostonu iznašla stroj, ki ti v enem mahi razreši devet enačb z desetimi ali več neznankami in ti prihrani dolge ure mučnega napenjanja možganov. Nova iznajdba je zelo velikega praktičnega pomena za razna znanstvena razkrojanja in razstavljanja. Tudi sestava stroja je čudež zase, saj ima celih 13.000 različnih sestavnih delov, med njimi 200 metrov jeklene traku in 1000 krogičastih škrpcev. Dasi sta iznajditelja pri svojem delu upoštevala vse docedanje računske stroje, sta potrebovala tri leta, da sta svoj izum dovršila.

Vpliv ukvanja kave. A.: »Če jaz pijem kavo, ne morem spati, kaj pa ti?« — B.: »Jaz pa ne morem piti kave, če — spim.«

Velikega, divjega morsca lahko ustavi majhen kužek. — Ovid.

Starček je odkimal. »Ne, ljubi brat, ne, kako naj bi pobožen zakon bil zlo pred Bogom! Ne, tega Cerkev ne more trdit! Toda že vem, že — ko sem bil še mlad kaplan, sem večkrat čul, da onatran za gorami, tam v laških deželah trdi nekaj razgretih glav, da je pobožni duhovniški zakon zlo...«

»Ne, Hiltišalk, net! Tako je odločil papež!« je zaklical Ebervajm v muki in trpljenju. »Na svetem koncilu, obdan od vseh škofov krščanskega sveta!«

»O ti moj ljubi Bog v nebesih!« je zajčkal starec in pobledel. Molče in težko dihaajo sta si stala moža nasproti, kakor da stiska oba ena in ista žalost.

»Toda povej mi, brat, povej,« je povzel nato Hiltišalk znova in njegov glas je bil brez vsakega zvoka, »o tem čujem zdaj prvo besedico. Kdaj naj bi se to zgodilo?«

»Pred štiridesetimi leti!«

»Potem, glej, kako naj bi bil to vedel! Nad štirideset let že nisem nič več prišel iz svoje samote, nad štirideset let že nisem videl nikogar, ki bi nosil posvečeno obleko. Kdo naj bi bil torej povedal? In vidiš, vidiš — kaj bi se sicer spremenilo, če bi bil vedel?« Neka tolažilna misel mu je zasijala v srce kakor svetla zvezda v noč. »Jaz in Hilti, midva sva že nad petdeset let mož in žena! Tako za naju ne more veljati!«

»Papeževa beseda je razvezala, kar je bilo zavezano,« je odvrnil Ebervajm. »Kdor je duhovnik ostali hotel, je moral zapustiti ženo. To je vršalo po vseh deželah ko vihar, in samo do tvojega ognjišča ni pljusnil noben val? Iz kraja v kraj po svetu ni več nobenega oženjenega duhovnika! Samo ti še, ti!«

»Jaz, edini!« Hiltišalkove roke so se stegnile v zrak in omotica je spreletela starčka. Ebervajm ga je ujel z obema rokama, ga posadil na klopi, sedel poleg njega

in si ga pritisnil na prsi. »Da bi nikoli ne prišel, da bi ne bil nikoli stopil v to tiho, čisto hišo!« se mu je utrgalo trpeče z njegovih ustnic. »Srečo želim sejati in nesrečo moram trositi, kamorkoli stopi moja noga!«

Hiltišalk se je vzpel in se opostil iz Ebervajnovih rok. »Moti se moraš, brat — saj ne more biti, saj ne morem verjeti — ali pa moram umreti! Kakor sva živela skupaj midva, Hilti in jaz — pred uro še sem menil, da mora biti naju vesel sam ljubi Bog v nebesih! In zdaj naenkrat naj bi...« Beseda se mu je zadušila, kakor da ga davi nekdo za vrat. »Ne, brat, net! Mar ne stoji v svetem pismu: apostoli so imeli ženo in otroke — sveti Peter sam! In še nekaj, brat, še nekaj! Ali ne piše Pavel Timoteju: »Zato mora biti duhovnik neomadeževan, ene žene mož, ki dobro upravlja svojo hišo, kajti kako bi mogel drugače dajati dober vzgled svoji verski občini?« Čakaj, brat, čakaj — to mesto, to ti moram pokazati...« Odkrevsal je in se opotekel čez prag v čumnat.

Brez besede in s solzam v očeh je strmel za njim Ebervajm.

Z istimi besedami, s katerimi je Hiltišalk zapustil izbo, se je zopet vrnil, nesoč v rokah debelo pergamentno knjigo. »Čakaj, brat — to mesto, to ti moram pokazati!« Odrinil je skledo, da je mrlza juha pljusnila čez rob in položil knjigo na mizo; rdeče lise so se mu prikazale na bledeh licih, vedno znova je segal z rokavom na oči, da bi si brisal solze, in pri trepetajoči vneti, z katero je iskal v knjigi pisma Timoteju, je padlo iz nje nekaj listov, orumenelih in drobljivih, z zabrisano pisavo, po roboh in oglih hudo izdelanih od mislji zob. »Čakaj samo, čakaj...« premetaval je liste in iskal, »Filipjanom... Kološanom... brz mora priti... kristjanom v Solunu... zdaj sem našel: Timoteju! Tretje poglavje, druga vrsta... glej, tu mora biti...«

precej denarja in naglo isgini. Zlate ure in še nekatere druge stvari, ki so bile poleg denarja, je pustil pri miru. — Na gradšču je tat vplnil v večjo idanico, od koder je odnesel pravec perila, posteljnino in drugih drobnarij, tako da se mu je vlom izplačal. Za oba primera se zanimajo naši orožniki in upamo, da bomo kmalu svedeli za imena takih ličkov, ki ne morejo pustiti tuje lastnine pri miru.

Iz naših društev

Stara Loka. Na zadnjem običnem zboru Prosv. društva je bil izvoljen za predsednika Matevž Kalan, posestnik iz Pevna, podpredsednik Franc Jugovic, tajnica Mariča Sink, blaginjičarka Frančiška Wolgemut. Glavna naloga našega društva v pretekli sezoni je bila graditev novega doma. Dom je dograjen materialno dolg, ki je na njem, bodo naši navdušeni prosvetarji s sodelovanjem dobrih gospodarjev kmalu plačali. Delo se je že pričelo in bo služilo v tej sezoni vsestransko posegati v življenje, posebno še za poglobitev verske zavesti. Okoliška prosvetna društva se velikokrat javljajo in prosijo za gostovanje, ker jih vleče krasen oder, čeprav se nima zadosti opreme. Tako bo tudi v nedeljo, 14. nov. ob pol 4 pop. gostovalo v Staro-loškem domu Prosvetno društvo iz Krauja z lepo dramo »Ladaja pri Novaric«. Ker je predstava samo popoldne, zato ne zamudite prilike in priložito v Staro Loko, da se zopet počivite vaše ljubezen do domače kmetijske zemlje.

Sv. Helena. Za otvoritev letošnje igralne sezone uprizarj naše Slov. kat. izobr. društvo v nedeljo, dne 21. nov. ob 3 pop. v cerkveni dvorani Finigarjevo dramo »Rasvašina življenja«. Pred pričetkom igre bo igral tamburaški zbor otroškega vrta. Vabimo vse, zlasti pa otročičane, da v obilnem številu pridejo k naši prvi prireditvi.

Leskovec pri Krškem. Preteklo nedelje je naš fantovski odsek ponovno pokazal, da se ne menja za želje nekaterih, ki bi radi, da bi izginita kat. prosveta. Akademija, ki je v društvo ponovilo, je v nekaterih točkah celo bolj izpadla kot prej nje nedelje. Gledalstvo je bilo naravnost navdušeno. Toda nas ti uspehi ne bodo razbali v sen, ampak k novemu pridnemu delu nas vpozdajajo. Naše delo bo to leto predvsem izobrazba duha in

priznava na dni, ki nas čakajo drugo leto v Ljubljani. Zato fantje, pridno prihajajte k našim prosvetnim večerom ob torkih in petkih. — Gospod urednik, na nekaj bi skoro posabili! Saj vam je znano, da še dalje časa svet govori o roparju Urbanu. Ta sprota zamikov je doma iz Mrzic. Ravno pred nekaj dnevi, tako se sliši, je doma do krvi protopal brata in njegovo ženo, ki sta na domu. Žena je roparju komaj ušla. Ropar je v hišo udri ponoči. Orožništvo ga zasleduje z vso vneto, pa ga ne najde. Bratove pa ga bo izročila roki pravice njegova lastna drmost, saj celo naše srečuje orožništvo najrazličnejše oblike. Ko bo pod ključem, bo zopet marsikdo lažje dihal.

Vodice. Z veseljem so sprejeli naši naročniki Domoljubove jubilejne številke, nekoliko še zaradi njene obilnosti, še bolj pa zato, ker obhaja tako lepo obletnico njihov stari in dobri znanec. Kot darilo za jubilej pa bodo skušali sestaniti s njim še one maloštevilne naše družine, ki jim doslej še ni tako poznan in ljub, kot bi jim zaradi svojega katoliškega in slovenskega poslanstva moral biti. — Pred mesecem nas je skrbelo, kako bomo popravili kompir, ajdo, ropo, kako bomo upravitelj naša poljska dela, ko nas je septembra dež zaprl v hišo. Pa smo imeli skoro ves oktober sočne dneve, prav tako Vse svete in jih imamo, hvala Bogu, še sedaj. — Lepo je postalo sedaj tudi v naših društvih in odsekih. Fantovski odsek je imel svoj občni zbor in prišel s telovadbo in udoljskim večernimi sestanki, ki se jih udeležuje lepo številno fantov, pričel se se tudi dekliski sestanki, prosvetno društvo pa pripravlja narodno igro »Deseti brate po Juršičevi povesti, ki je pred vojno izdala Mohorjeva družba. Uprizorjena bo igra v nedeljo, dne 14. novembra ob 3 pop. v Domu, ter vabilno aanjo vse vodiško fare.

Bob. Bistrica. V našem kotu se je začelo jesensko življenje zopet pri domači gorenjski peč. Eni lučkijo koruzo, drugi zopet boro knjige. Tudi naš knjižničar v Prosv. domu te že čuti. Ko mu hočejo v nedeljah po deseti maši kar omaro zmečkati. Le berite naše dobre knjige, saj knjižnica je še precej bogata. — Društveno življenje dobro napreduje. Novi člani se oglašajo. Saj nas bo 300. Naši bohinjki fantje pridno telovadijo. Fantje le pridite, da nas bo več. — Dramatski odsek je tudi začel s resnim delom; sedaj pripravlja lepo

igro: »Zupnik iz vročnega vinogradca. Na programu imamo še: Rožni vance, Kralj z naba, Prisojgan itd. Doleti bo dela. — Dne 28. okt. je umrl Janes Cimdar. Bil je dober, varen mož in skrbno oče. N. v m. p.

RADIO LJUBLJANA

od 11. novembra do 12. novembra 1937.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Cas. spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas. vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 11. nov.: 18 Radijski orkester. 18.40 Slovensčina za Slovence. 19.30 nac. ura. 19.50 10 minut zabave. 20 Koncert. 22.15 Radijski orkester. Petek, 12. nov.: 11 Solska ura. 18 Zenska ura. 18.20 Plošče. 18.40 Francščina. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti iz življenja Izmeljencev. 20 Klavirski koncert. 21 Plošča. 21.15 Čitarski nastop. 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 13. nov.: 18 Radijski orkester. 18.40 Pogovori s poslualci. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled spopoda. 20 O zunanji politiki. 20.30 Kako je martinovalec Peregrin Pajok. 22.15 Radij. orkester. — Nedelja, 14. nov.: 8 Klavir. 9 Cas, vreme, poročila, spored. 9.15 Prenos cerkvene glasbe. 9.45 Verski govor. 10 Koncert Radijskega orkestra. 11 Odkritje spomenika skladatelju Antonu Foersterju. 13.15 Prenos koncerta dijaškega pevskega zbora iz Št. Vida. 16 Šramek kvartet. 17. Kmetijska ura. 17.30 plošče. 19.30 Nac. ura. 19.50 Slovenska ura. 20.20 večer lahke glasbe. 22.15 Harmonika. — Ponedeljek, 15. nov.: 15 Zdravstvena ura. 18.20 Plošče. 18.40 Kulturna kronika. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20 Koncert Glasbene Matice. 22.15 Koncert radijskega orkestra. — Torek, 16. nov.: 11 Solska ura. 18 Radijski orkester. 18.40 Kolektivizacija življenja in njene posledice. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zbavní rvočni tednik. 20 Vesele dogodivšine Tilla Eulenspiegela. 22.15 Ervinokcij, drama. 21.30 Plošče. 22.15 Koncert radijskega orkestra. — Sreda, 17. nov.: 18 Mladinska ura. 18.40 Pozabljeni vrednostni papirji. 19.30 Nac. ura. 19.50 Uvod v prenos. 20 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča.

W. Itanff — I. O.:

Pravljice

Feliksa je bilo sram, ganila ga je burna radost množice. Toda še ganljivejši je bil prizor pred mestno hišo. Mož arednih let, v bogati obleki, ga je sprejel na stopnicah in ga objel s solzami v očeh.

»Kako naj ti poplačam, moj sinček je vzkliknil. »Ti si mi dal mnogo, ko sem bil na tem, da neizmerno mnogo izgubim! Rešil si meni soprogo, mojim otrokom pa mater, kajti njeno nežno življenje ne bi bilo preneslo strahot takega ujetništva.«

Bil je grofici mož, ki je to govoril. Naj se je Feliks še tako upiral, da bi si izbral plačilo za svojo požrtvovalnost, grof je neizprosno silil vanj. Tedaj se je domislil mladenič nesrečne usode roparskega poglavarja; pripovedoval je, kako ga je rešil, kako je ta rešitev veljala prav za prav grofici. Grof, ki ga je ganilo ne toliko poglavarjevo ravnanje kakor oni dokaz plemenite nesebičnosti, ki je je pokazal Feliks z izbiro svoje prošnje, je obljubil, da bo vse storil, da reši roparja.

Še istoga dne pa je peljal grof v spremstvu vrliga lovca mladega zlatarja na svoj grad, kjer je željno čakala poročil grofica, ki je bila še vedno v skrbeh za usodo mladega moža, ki se je bil zanjo žrtvoval. Kdo popuše njeno veselje, ko je stopil v sobo njen mož z rešiteljem ob strani? Neprestano ga je izpraševala in se mu zahvaljevala; dala je pripeljati otroke in jim pokazala plemenitega mladeniča, ki mu mora biti njih mati neizmerno hvaležna, in malčki so ga prijeli za roke in nežna otroška hvaležnost in njih zatrjevanje, da ga imajo za očkom in mamico najrajši, mu je bilo najljubše nadomestilo za marsikatero skrb in noč brez spanja v roparski koči.

Ko je minila prva radost vselega svidenja, pomignje grofica služabniku, ki kmalu nato princese obleko in dobro znani nahrbtnik, ki ga je Feliks prepustil grofici v gozdni krčmi.

»Tu je vse,« pravi z dobrotnim nasmehom, »kar ste mi dali v onih strašnih trenutkih; to je tisti čar, s katerim ste me obdali, da so bili moji preganjenci s slepoto udarjeni. Zdaj Vam je zopet na razpolago; vendar Vam predlagam, da mi prepustite to obleko, ki bi si jo rada shranila za spomin na Vas, in v zameno sprejmete vsoto, ki so jo roparji določili kot odkupnino zame.«

Feliks se prestraši takega velikega darila; njegovo plemenito srce mu nikakor ni dopuščalo, da bi sprejel plačilo za to, kar je prostovoljno izvršil.

»Milostiva grofica,« pravi ganjen, »to ne more biti. Obleka naj bo le Vaša, kakor zapovedujete; toda vsote, o kateri govorite, ne morem sprejeti. Ker pa vem, da me hočete s čim nagraditi, mi ohranite, prosim, svojo naklonjenost namesto drugega plačila, in če bi morda kdaj potreboval Vaše pomoči, se lahko zanesete na to, da bom pri vas potikal.«

Še dolgo so silili v mladega moža, toda niso mogli omajati njegovega sklepa. Grofica in njen mož sta se naposled vdala in že je hotel služabnik zopet odnesti obleko in nahrbtnik, ko se spomni Feliks nataka, ki ga je bil med tolikimi burnimi prizori veselja popolnoma pozabil.

»Stojte vzklikne. »Samo nekaj mi morate dovoliti, milostiva gospa, da si vzamem iz nahrbtnika, vse drugo je potem popolnoma Vaša lastnina.«

»Kakor želite,« reče grofica; »čeprav bi si rada obdržala vse za spomin na Vas, si vendarle vzemite, česar ne bi hoteli pogrešati. Pa če smem vprašati, kaj ima tako vrednost za Vas, da mi ne marate tega prepustiti?«

Ali je jod nevaren. V večjih količinah je telesu seveda zelo škodljiv. V majhnih količinah pa ga telo potrebuje. Saj ga samo nabira v ščitnici. Čemu potrebuje telo jod, prav za prav še ni popolnoma doznano. Medicina pa pozna to snov že dolgo kot dobro razkužilo in celo lečilo, za mnoge bolezni jo uporabljajo z uspehom. V zadnjem času so dosegli z jodom posebno dobre uspehe proti paratidozi in poapnenju žil. Nevarnost, da bi škodili ščitnici z majhnimi količinami joda, je zelo majhna, kajti ugotovili so, da se ta dodatni jod ne nabira v polni ščitnici, temveč v drugih organih, ki vsebujejo posebno malo joda. Potem pa ga telo samo izloči.

Žive kovine. Indijski znanstvenik Diagađa Bonuz je dokazal, da kovine izgube nekatera lastnosti, če jih namažemo s kakim eterom, t. j. da eter tudi kovine v nekem oziru umori, kakor umori živa bitja. Neki profesor v Neaplju pa je z mikrobiolografijo (s slikanjem več stokrat povečanih predmetov) pokazal, da se tudi na višer popolnoma mrtve snovi, kovine in razni kristali, množe podobne kakor rastline. Tako je znanstveno doka-

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Daj nam danes naš vsakdanji kruh...

Sveto pismo nove zaveze poroča, da je naš božji Zveličar dvakrat čudežno nasitil v puščavi več tisoč mož in sicer na ta način, da je pomnožil nekatere kruhe. Prvih je nasitil 5000 mož, drugič pa 4000. S tem čudežnim dejanjem je hotel pomagati lačnim ljudem; veliko večji pomen teh čudežnih nasititev je pa v tem, da je pravi in resnični krušni oče vseh časov in vseh ljudi neaknčno modri in dobri Bog. Da, On in nihče drugi ne! Na več mestih svetega pisma se moremo prepričati da niso končno ne sešavec, ne mlinar in tudi pek ne, tisti, ki pripravljajo človeku prepotrebni vsakdanji kruh. Bog je tisti, ki daje rodovitnost zemlji in rast žitu, iz katerega se melje moka in peče kruh. Bog je na čudežen način še ob raznih drugih prilikah oskrbel lačnim kruha. Tako beremo, da je krokar sleherni dan na božje povelje donasal kruh preganjancem preroku Eliju, ki se je skrival ob puščavskem potu Karitu.

Toda Bog ne dela vedno čudežev, da bi nasidaval lačne s kruhom. Včasih se skoraj zdi, kakor da bi Bog sem pa tam od človeka odtegnil svojo dobrotljivo roko, da nima prepotrebne kruha. Kadar človek nima kruha, pa se takoj ponavilja klic judovskih množic: »Kje bomo dobili kruha, da bi ti jedli?« (Jan 6, 5). Nobena stvar na svetu človeka tako zelo ne prevzame, kakor skrb za vsakdanji kruh. Saj je vendar vse človekovo delo usmerjeno na pridobivanje vsakdanjega kruha; vse človekove skrbi, borbo in težnje imajo za svoj glavni cilj: vsakdanji kruh. Kako si ustvariti življenjski obstoj in si oskrbeti življenje čim bolj ugodno in brezskrbno, na to človek misli noč in dan. Vprašanje vsakdanjega kruha je tisto vprašanje, mimo katerega ne more nihče. Zato nekaj besedi o tem tako važnem krušnem vprašanju.

Sveto pismo nam poroča, da so mnogi ljudje šli, da, naravnost drvelj za Kristusom zato, da bi se do sitoga najedli kruha. Tudi dandanes bomo

dobili med nami sumimi dovolj ljudi, ki so za las podobni onim Judom. Mnogi so šli za Kristusom daleč v puščavo ne morda iz ljubezni do Kristusa, marveč zavoljo kruha, katerega so upali dobiti od Njega. Tu imamo v mislih one kristjane, ki služijo Bogu in imajo vero samo zaradi tega, da bi jim Bog izkazoval dan za dnevom neštete dobrote, nekake protiusluge. — Njihova največja želja je, da jim Bog pribuja nasproti kot silno dobrohoten oče, ki jim v veliki meri daje zemskih časnih dobrin v obliki denarja, kruha in udobnega življenja. Torej iščejo predvsem same sebe, ne iščejo pa časti in slave božje, zaradi katere je človek v prvi vrsti na svetu. Takšno vero bi lahko imenovali krušno vero, vero zavoljo vsakdanjega kruha.

Krušno vero ima oni, ki hodi v cerkev in praznuje nedelje in praznike samo zato, da bi bil obvarovan pred vremenskim neizidom in nesrečami, pred boleznijo v hiši in v hlevu. Krušna vera je nadalje to, če kdo, namesto da bi svetnike častil in jih pomenjal v čednostih, ne rabi za ničesar drugega, kakor da bi ga varovali pred različnimi neizidom. Krušna vera je, če kdo daje milostino samo zato, da bi mu Bog stotero povrnil.

Da ne bi kdo napačno razumel teh vstic! Mi gotovo smemo, ne samo smemo, marveč moramo, dan za dnevom ponavljati: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh« in prositi za božji blagoslov. Saj je volja božja, da kličemo svetnike na pomoč in se pripravljamo njihovemu posredovanju in priprošnji. To je popolnoma prav. Prav pa ni, če morda mi mislimo, da je Bog samo zaradi tega tukaj, da nam daje v obliki kruha in vse potrebno za življenje. Prav ni to, da misli človek samo na to, kaj bo jedel, s čim se bo oblačil, kako bo spopolnil svoje podjetje, kako bo izboljšal svoj grunt, da si bo na ta način pomnožil svojo zemsko srečo. V takšni veri misli človek samo nasebe, na Boga pa le v toliko, v kolikor mu je dober in mu koristi in mu izkazuje protiusluge. Takšno reševanje krušnega vprašanja go-vozi ni pravo.

Pijte samo **PLANINKA** zdravilni čaj

PLANINKA

čaj

v plombriranih paketih po Din 20 - in Din 12 -

Apoteka Mr. Behovec, Ljubljana

Nadalje je gotov procent ljudi, ki hočejo reševati krušno vprašanje na protizakonit, grešen način. Oni hočejo na vsak način živeti brezskrbno življenje, a pri tem zaidejo na napačna pota in si obremenijo svojo vest z velikimi grehi. Prestopajo vae zakone poštenosti in ljubezni ter mnogo grešijo. Ali še niste nikdar slišali o tatvinah, goljufijah, odeduštvo? Mnogi hočejo s temi nedovoljenimi sredstvi obogateti. Ni potrebno, da bi bil človek ravno črnogled, da ne bi uvidel, da je v današnjih materialističnih časih številno teh ljudi dokaj veliko. Ali še niste nikdar slišali o krivični meri in vagi, o pretiranih obrestih? Ali še niste nikdar slišali o previsokih zaslužkih, slabemu delu in umazani konkurenciji? Le koliko goljufij se izvrši v trgovini. Takšnih nedovoljenih načinov se mnogi poslužujejo, da si služijo vsakdanji kruh in da bi obogateli. Ta način reševanja krušnega vprašanja je pač veliko lažji; ni se treba potiti v potu svojega obraza in ni treba imeti trdih žuljavih rok. Toda rosnica je in ostane rosnica, da krivica nikdar ne rodi dobrega sadu; včasih smo rekli, da en krivičen vinar požre 99 pravičnih. Vzemite v roko suho sipo in roko stisnite, kolikor merete. Sipa vam bo ušla med prsti

zato ljudsko muenje, da kamenje »raste in se množi«. Končno pravi neki namški kemik, ki se ukvarja s tem vprašanjem, da so kovine podvržene pravim nalezljivim boleznim, ki se širijo kakor kuga.

Strelna pod zemljo. Štirje rudarji v nekem južno-avstralskem premožovniku so postali žrtve edinstvene nesreče. Strelna, ki je svignila skozi cevi pretračevalne naprave, jih je omamila in ranila v rovu globoko pod zemljo.

Zdrav spanec. Gospa: »Danes ste se že četrtič zaležali. Kje imate budilko?« Kuharica: »V svoji sobici.« Gospa: »Ali je ne navijete?« Kuharica: »O seveda jo.« Gospa: »Kaj ne slišite, ko vas buči?« Kuharica: »Seveda je ne slišim, ker smeraj takrat poče, ko spim.«

Stalin je neizprosno sovražnik vere in Boga, zato ni možen sporazum med komunalizmom in vero. Zaradi tega mora biti tudi rdeča vojska do dna brezbožniška. Tako piše poveljniki sovjetske vojske maršal Vorosilov v knjižici, ki jo je izdal za močnejšo brezbožniško propagando v sovjetski vojski.

Mladič je bil med temi besedami razvezal narbrtnik in vzel iz njega zaboječek iz rdečega safiana.

»Kar je moje, vse lahko obržite,« odvrne smehljaje, »toda to pripada moji ljubi gospe botri; moj lasten izdelek je in prinese ga moram njej. Nakit je, milostiva gospa,« nadaljuje, odpre zaboječek in ji ga poda, »nakit, na katerem sem poskušal svojo spretnost.«

Grofica vzame zaboječek, komaj za pogleda nakit, stopi osupla korak nazaj.

»Kako? Ti kamenič vzklikne. »In Vaši botri so namenjeni, ste rekli?«

»Tako je,« odgovori Feliks, »gospa botra mi je poslala te dragulje, vdelal sem jih v nakit in zdaj sem na poti, da ga ji izročim.«

Ganjena ga gleda grofica; solze so ji stale v očeh.

»Torej si ti Feliks Perner iz Norimberga?« vzklikne.

»Da! Pa kako to, da tako hitro veste moje ime?« vpraša mladič in jo osuplo pogleda.

»Kako čudovito!« se obrne grofica ganjena k svojemu možu. »Saj to je Feliks, ki sem ga držala pri kretu, sin naše hišne Sabine! Feliks! Jaz sem tista, h kateri si hotel priti; rešil si svojo botro, ne da bi vedel za to.«

»Kako? Torej ste Vi grofica Sandau, ki je toliko dobrega storila meni in moji materi? In to je majniški grad, kamor sem bil namenjen? Kako sem hvaležen Bogu, ki me je tako čudovito vodil do Vas; tako sem Vam mogel dejansko, četudi le v majhni meri, izkazati svojo hvaležnost!«

»Izkazal si mi večje dobroto, kakor bi ti jih bila mogla kdaj jaz izkazati,« odvrne grofica; »vendar dokler bom živa, ti bom skušala pokazati, kako veliki dolžniki smo ti mi vsi. Moj mož ti bo oče, moji otroci bratje in sestre, jaz sama pa ti hočem biti zvesta mati;«

in ta nakit, ki te je pripeljal k meni v času največje stiske, bo moj najlepši okrasek, zakaj vedno me bo spominjal nate in na tvojo plemenitost.«

Tako je dejala grofica in držala besedo. Bogato je podpirala arečnega Feliksa na njegovih potovanjih. Ko se je vrnil kot spreten delavec v svoji stroki, mu je kupila v Norimbergu hišo, jo popolnoma opremila in prav lepo okrasila njegovo najboljšo sobo z umetniško izvršenimi slikami, ki so predstavljale prizore v gozdni krčmi in Feliksovo življenje med roparji.

Tam je živel Feliks kot spreten zlatar; sloves njegove umetnosti se je družil s čudovito povestjo o njegovem junaštvu in mu pridobil odjemalcev v vsej državi. Tujci, ki so potovali skozi lepo mesto Norimberg, so se dali peljati v delavnico znamenitega mojstra Feliksa, da bi ga videli, občudovali, pa tudi kak lep nakit pri njem naročili. Najprijetnejši obiskovalci pa so mu bili lovec, žestilar, študent in voznik. Kolikorkrat je le-ta vozil skozi Norimberg, se je oglasil pri Feliksu; lovec mu je prinesel skoraj vsako leto darila od grofice, žestilar pa, ko je bil ogledal vse dežele, je stopil pri mojstru Feliksu v službo. Nekega dne ju je obiskal tudi študent. Dosegel je bil že odlično mesto v državni službi, vendar se ni sramoval odzvati se vabilu na večerjo pri mojstru Feliksu in žestilarju. Spominjali so se vseh dogodkov v gozdni krčmi, in prejšnji študent je pripovedoval, da je razbojniškega poglavarja zopet videl v Italiji, da se je korenito poboljšal in da služi kot vrl vojak neapoljskemu kralju.

Feliks je bil vesel, ko je to slišal. Če ne bi bilo tega moža, bi morda ne bil zašel v oni nevarni položaj, pa bi se tudi ne bil mogel osvoboditi iz oblasti razbojnikov. Tako je imel vrli mojster-zlatar le miro-ljubne in prijazne spomine, kadar se je spomnil krčme v Šumavi.

Konec.

iz roke in le nekaj malega jo bo še ostalo v roki. Tako nekako se godi tudi s premoženjem, ki je bilo na krivičnih način pridobljeno. Posebno po vojna doba nam zgovorno priča, da je marsikatera krivična bogatija skopnela kakor sneg, ko posije nanj pomladansko sonce.

Kmet in sploh vsak človek mora na pravičen način znati reševati težko krušno vprašanje. Zavedajmo se, da je Bog delavec vseh dobrot, a mi ljudje pa tisti, ki jih sprejemamo. Bog je tisti, ki blagoslovljiva njive in travnike ter daje delež in sonce ob pravem času. Za božji blagoslov pa moramo moliti. Le vprašajte one, ki ne marajo moliti in se za blagoslov od zgoraj nič ne brigajo, ki nazdaj ne poznajo nedelj in praznikov, kako jim gre. Saj sami gotovo poznate v svoji bližnji okolici družine, ki veliko zaslužijo, pa jim vse skupaj nič ne zaleže. Njihov krivično pridobljeni denar nima haska. To pride od tod, ker ne molijo in hodejo rešiti krušno vprašanje brez Boga, čisto celo proti Bogu.

Nasprotno pa lahko opazujete družine, kjer malo in pičlo zaslužijo in kjer se zbere okrog sklede pol ducata ali pa še več otrok, pa vendar s neko lahkoto rešujejo težko krušno vprašanje. Otroci ne trpijo lakote. Njih naza je vsak dan pogrnjena. In kje jo vzrok? Ti pač zaupajo na božjo pomoč in računajo s božjim blagoslovom, za katerega Boga vedno prosijo.

Zgodovina bi nam vedela povedati o mnogih primerih, kjer je Bog skoraj na čudežen način nasičeval posamezne družine. Sveti župnik Janez Vianey je moral skrbeti za celo kopico sirot, a so bile njegove žitnice vedno polne, tako da je lahko prehranjeval sirote. Je pač računal s božjim blagoslovom. Sveti Janez Don Bosco je v zaupanju na božjo pomoč zgradil celo vrsto sirotišnic in zavetišča za osemogole. In ni se varal.

Reševanje krušnega vprašanja si ne moremo misliti brez dela. Bog nam daje vsakdanji kruh, če mi delamo, če mi naše moči in zmožnosti, ki smo jih prejeli od Boga, pametno in pridno uporabljamo. To pač dobro ve vsak kmet. Njiva be obrodila le tedaj, če jo je kmet prej pognojil in skrbno obdelal. Brez dela ne more živeti obrtnik in tudi trgovec ne. Naj bo človek še to ali ono, naj bo hlapec, dekla, mojster, vajenec, pomočnik ali učenjak, vsek ve, da se bo le s delom mogel preživljati. Nadalje, če bi na svetu ne bilo toliko lenuhov, ki nočejo delati, če ne bi bilo toliko ljubov, talov in razvojnih speluhantov, ki hočejo živeti le na račun delovnih ljudi, bi bilo marsikaj drugače na svetu. Marsikateremu posamezniku in tudi celim družinam ne bi bilo treba stradati.

Za rešitev krušnega vprašanja je nadalje potrebna varčnost. Še dandanes je na svetu tako, kot je bilo v času egiptovskega Jožefa, včasih 7 dobrih let, potem pa zopet 7 slabih let. Pridejo leta, ko polje dobro obrodí in je mogoče tudi poljske pridelke dobro prodati in napolniti lastne žitnice. To so leta gospodarskega prospeha ali kakor pravimo leta dobre konjunktore. Za temi pa pridejo leta gospodarske krize, slabe letine, ko žito slabo rodi in je tudi vsa trgovina v zastoji. Zato je pač treba varčevati v dobrih letih. Toda v tem pogledu si najbrž marsikakšen kmet mnogokrat očita in tudi bridko keša. Seveda kesanje sedaj prav malo pomaga. Kristus je ukazal pobrati kosce kruha, ki so ostali. Tako mora delati tudi pameten gospodar, spravljati mora, varčevati mora, da bo imel on in njegova družina kaj dejati v usta v času krize ali nesreče. Varčnost se seveda ne sme spreveči v skopost. Varčevanje je čednost, skopost pa greh, in sicer zelo grd greh. Saj velikokrat beremo v časopisih o raznih akopuhih, ki so imeli dovolj denarja, pa so od lakote pomrli.

Na švicarskih frankih je pomemben napis: Dominus providebit — Gospod bo skrbel. Gotovo bo tisti, ki nežno skrbi za cvetlice na polju, da

so lepše obličene, kakor kralj Salomon v vsej svoji krasoti, in hrani ptice pod nebom, pač skrbel tudi za človeka, da ne bo od lakote umiral. Oni, ki je v puščavi nastil na tisoče mož, bo imel tudi za našega pridnega kmeta koček kruha. Toda pri vsem tem pa ne smemo pozabiti na molitev, na vestno izrabo svojih moči in zmožnosti, in končno tudi na varčnost. Potem nas Bog ne bo pustil neuslišane, ko bomo dan za dnem ponavljali: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh.« sp.

KULTURNI KOTICEK

Naši prvi jezikovni spomeniki

Slovenski jezik govori do 1,750.000 Slovencev, če vštete še one izza meja. V tem jeziku imamo že pred 1000 leti napisano našo besedo in ravno to nam tudi dokazuje, da nam je ta jezik sam dal spričevalo, da moremo v tem jeziku ne samo govoriti, ampak pisati. Skromni so ti začetki slovenskega pisma, kažejo nam pa veliko silo in bogastvo jezika v oni dobi. Ta jezik je že tedaj čist in lep, v teku stoletij pa se je izčistil in se danes še čisti. Ti rokopisi so nam drag spomenik, saj nam kažejo, da je slovenski jezik šel po svoji posebni razvojni poti v bodočnost.

Prvi tak rokopis in najstarejši so Brziški spomeniki (okrog leta 1000). Obsegajo pa: 1. Obrazec splošne izpovedi, kakršnega je duhovnik molil pred verniki po pridigi; 2. Kratko pridigo o grehu in pokori in 3. Novo obliko splošne izpovedi. Drugi je Stiški rokopis iz l. 1428, imenovan po stiškem duhovniku. Obsega pa molitev pred pridigo in pesem »Salve regina«. K temu rokopisu je pripisal drugi stiški duhovnik l. 1440. velikonočno pesem in obrazec za splošno izpoved. Tretji je Celovski rokopis iz l. 1430. Tu imamo v slovenskem jeziku Očenaš, Avemarijo in Vero.

To so prvi naši rokopisi v slovenskem jeziku. Kakaj rokopisi takrat? Takrat še niso poznali tiskarstva, zato pa so pisali večinoma po samostanih, ki so bili v oni dobi nositelji kulture, sami menihi na pergament ali pa na papir. Poleg teh treh rokopisov imamo še nekaj manjših odlomkov v slovenskem jeziku. Po teh delih sodeč, moramo misliti, da je bilo več napisanega v našem jeziku, da pa je zob časa marsikaj uničil.

Na splošno bi lahko rekli: Ti trije rokopisi so naša legitimacija za vstop v samostojno jezikovno življenje, po legitimacija našega jezika. Jezik, ki ne raste in se ne razvija, je mrtev, ta jezik slovenski pa raste, živi, se dviga v svojem razvoju vedno višje, tako, da je vedno lepši in bogatejši. Od začetka njegove pisne izpričanosti raste do danes. Zato ne more nikdar umreti. Živel bo, dokler bo živel slovenski narod.

Kmet in mestne šole

Brali smo, koliko učencev štejejo ljubljanske višje šole. Pri tem se mi je ustjevalo dvoje vprašanj: kakaj tak naval v meščanske šole in pa — ali so tudi maloštevilne kmetijske šole tako dobro zasedene.

Da je toliko učencev v meščanskih šolah, bo vzrok ta, ker vsak oče ali mati želi svojim otrokom boljšega kruha. Danes se pa zahteva za vsako službo višja šola in tako rine vse v šole. Če le količkaj mora.

Da je med temi učenci tudi nekaj kmečkih sinov in hčera, je gotovo, ampak velika večina je iz drugih stanov, zato ker kmet ne zmore vzdrževanja otrok v mestnih šolah. Le redki so, ki so tako srečni, da to zmorejo. Zato so pa kmečki sinovi in hčere določeni za garanje kot rudniški in tovarniški delavci in pa kmečke pare, hčere pa za služkinje.

Kmet ne more poskrbeti svojim otrokom boljšega kruha kot ga ima sam, zato kmečki otroci

ne potnijo meščanskih šol, dani bi jih želeli, če bi dopuščala razmere.

Kaj pa naše kmetijske šole. Dostikrat smo slišali, kako pičlo je zasedenih teh nekaj kmetijskih šol, ki jih imamo. Pa naj bodo tudi vedno polno zasedene, je to še veliko premalo.

Saj vemo, kako je. Marsikateri oče bi srčno rad dal sina v kmetijsko šolo, ker uvidovs sam, da sedanjí čas zahteva od kmeta več kot včasih, ko je bilo dovolj, da je znal dobro kositi, orati in druga kmečka dela delati. Danes zahtevajo o kmeta, da je vse, ne samo da je kmet in trgovec, treba je, da je tudi fizik in jurist in še vse drugo, da zna in ve, kako so sestavljene rastline in živali, kaj rabijo, pa da tudi zna iskati si svojih pravic in zaščititi pred izkoriščevalci.

Za vse to je treba šole. Naše ljudske šole niso tako urejene, da bi služile kmečkemu stanu. Koliko dragocenega časa potratijo z manj potrebnimi učnimi predmeti, mesto da bi tisti čas porabili tako, da bi otrokom res koristili za življenje.

V tem oziru je treba spremembe teko, da te šole posvečala več pažnje kmečkemu vprašanju.

Kako dobro je poskrbljeno po drugih državah za kmetijsko šolstvo! Moralo bi nas biti sram, ker se štejemo za kmetijsko državo.

Če smo prej rekli, da kmet pri najboljši volji ne more dati sinov v kmetijsko šolo, kar je resnica, potem moramo poskrbeti na drug način, da se izobrazijo kmečki sinovi v svoji stroki tako, da bo dala ljudska šola vsaj zanimanje in veselje do kmečkemu stanu in večje izobrazbe.

Dokler bo vladalo našelo, da je za kmeta vsakdo dober, da je vseeno, ali kaj zna ali ne, tako dolgo se ne more govoriti o kakšnem napredku in boljšem blagostanju kmeta.

(J. Sinkovec.)

DOBRO ČTIVO

Zgradarina. Prijavo za zgradarinsko napoved vlagajo letos oni, ki so podvrženi plačevanju zgradarine — v mesecu novembru. Potrebne tiskovine se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani za ceno 1 din pola. Istotam se naroča tudi knjižica »Zgradarina«, ki jo je spisal Lovro Novak, davčni kontrolor. Obsega opis zskona, pojasnil in ključa za preračun mestnih davčnin in dopolnilnega davka. Cena 15 din. Imenovana knjigarna ima v zalogi tudi druge davčne tiskovine.

Vse odre, društva, siastiške odre opozarjamo na zbirko miadinskih iger za materinsko proslavo »Slovenski materici za glasbeno prilogo. Igre v tej zbirki so najlepše, kar jih je doslej izšlo pri nas za priliko materinske proslave. Naročajo se na: »Mladi odrec, Ljubljana, p. p. 190 ali na: »Jugoslovanska knjigarna«, Ljubljana.

Igre za Miklavža. Vsem odrom, društvom in šolskim odrom ter zavodom sporočamo, da morejo za priliko sv. Miklavža dobiti dve novi igri v tipkanem rokopisu: »Nebeska storjca in »Rebeljos v poklus. Druga je primerna tudi za miklavževanje odraslih. Obe igri se naročata na naslov: »Mladi odrec, Ljubljana, p. p. 190, ali na: »Jugoslovanska knjigarna«, Ljubljana. Izvod vsake igre stane z avtorsko tantijemo vred 32 din. Prvo igro dobe naročniki od 10. t. m., drugo od 16. t. m. dalje. Ker bo od obeh iger na razpolago le manjše število izvodov, naj jih interesi pravčasno naroče. Pošljita se po povzetju. Obe igri sta ob priložen nagovor Miklavža ob prihodu in poslovilni govor. Priloženo bo tudi avtorsko dovoljenje za uprizoritve z oprostitvijo od tantijemo.

NAZNANILA

n Duhovne vaje v Domu Device Mogočne bodo za žene od 28. novembra do 2. decembra. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan zj. Oskrbnina znaša 100 din. Prijavite se na: Predstojništvo Lichtenturnoveg. zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg 8.

Duhovne vaje za dekleta na Mali Loki bodo zopet od 6. do 10. novembra; za žene pa od 13. do 17. novembra. Poljsko delo je v glavnem opravljeno. Lepa prilika se vam nudi, da poskrbite za svojo dušo. Oskrbnina za ves čas znaša 85 din. — Priglasite se na naslov: Dom Bresmadežne, Mala Luka pri Ihanu, p. Domžale.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Sejmi

od 12. do 18. novembra.

Vsako ponedeljek: veliki tržni dan v Kranju; prodajali lahko vse.

Vsako sredo: veliki tržni dan v Ljubljani in Trzinu.

12. novembra: živ. in kram. Bučča vas. — 15. novembra: gov. in kram. Radeče pri Zid. mostu, živ. in kram. Javorje pri Litiji in Grabovo. — 16. novembra: živ. in kram. Metlika. — 18. novembra: živ. Šmilhel-Stopiče in živ. in kram. Senožeta, občina dol.

Občni zbor Zadružne zveze

Ob lepi udeležbi zastopnikov posameznih zadrug je bila včeraj dopoldne glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani. Namesto zadržanega predsednika ministra dr. Antona Korotca je občni zbor vodil podpredsednik ravnatelj gosp. Bogumil Remec. Po običajnih pozdravih in vdanostnih, oz. pozdravnih brzojavkah je podal poročilo načelstva ravnatelj gosp. Gabrovšek, ki je poudaril, da je gospodarska stanja našega kmeta v zadnjih letih nekoliko manjša, vendar pa da še davno ni končana naša denarna kriza. Opozarjal je tudi na to, da moramo poskrbeti za ukrepe, ki bodo trajnejši, kakor pa so bile n. pr. razne zaščite. Gospodarsko izboljšanje je privedlo do tega, da je zopet precej odvišnega denarja, toda ta denar ne najde pravega načina, da bi nadalje oplojeval narodno gospodarstvo prav zaradi tega, ker denarna kriza na Slovenskem še ni rešena. Privilegirani denarni zavodi so bili v ugodnejšem položaju ter so zbrali že lepe vsote vlog, naše kmetijske posojilnice pa niso mogle priti do novega življenja in niso mogle preprečiti, da se začnejo novo odedaševati v naših krajih. Glavna težnja Zadružne zveze gre za tem, da bi naše kmetijske posojilnice kaj kmalu začele spet z delovanjem. V svojem poročilu se je ravnatelj gosp. Gabrovšek obširno bavil z vprašanjem likvidnosti naših kmetijskih posojilnic, ki je odvisna od tega, kako se bo reševalo vprašanje dobroimetij pri Privilegirani agrarni banki in državnih obveznic, ki jih prejmejo posojilnice kot odškodnino za oddane kmetijske dolgove. Najtežji je položaj onih zadrug, ki so oddale skoro vse kmetijske dolžnike Privilegirani agrarni banki in so zaradi tega izgubile važen vir dohodkov. Zadruga se zaradi tega le vedno zateka pod zaščito. Vprašanje prisiljenja novih vlog je tudi težavno in celo veliki denarni zavodi inajo s tem velike skrbi, da dobe primerne obresti. Zaupanje se bo vrnilo tedaj, ko bo zadrugam omogočeno izplačevati v glavnem vse vloge, potem pa seveda moramo še vedno računati, da bo razvnanot še nekaj časa trajala in da bo treba naporenega dela in velike previdnosti, da zopet začne naše kmetijske razvijaznovke. Kako so potrebne, kmetije še danes znova čutijo, ko tudi v nujnih primerih ne morejo dobiti posojil ali pa le od novonastajajočih odedahov.

Po poročilu in pojasnitvi tega, kaj pomeni prav za prav za nas novi zadrugni zakon, ki je prinesel izenačenje zadrugne zakonodaje, je sledila obširna debata, nakar je bil računski zaključek Zveze soglasno odobren.

Izvoljen je bil nato novi odbor, v katerem so: v načelstvu zveze: dr. Anton Korotec, Bogumil Remec, dr. Karel Capuder, Franc Gabrovšek, dr. Stanko Žitko, dr. Ivan Achubach, Valentin Zabret, Anton Cestnik, Ivan Cernoga, Josip Klekl, dr. Josip Leskovar, Ivan Lovrač, Jernej Podbevšek, Janez Strein in dr. Dominik Zvoček. V nadzorstvu: Ignacij Zaplotnik, dr. Anton Breclj, Jakob Fatur, Ivan Klemenčič, Josip Osana, Matej Rihar, Martin Stieblovnik, Josip Klopčič in Miloš Stare.

Opozorilo kmetom-dolžnikom

Po določilih uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov, imajo drugo anuiteto (obrok) za kmetijske dolgove plačati dolžniki Priv. agrarni banki izključno preko pristojnih davčnih uprav. Samo pri prvi anuiteti je bila do neke meje izjema in so dolžniki dobili poziv, da jo vplačajo neposredno Privilegirani agrarni banki, in sicer zato, ker banka traktat še ni mogla sestaviti seznamov dolžnikov in jih poslati davčnim upravam. Tudi zastran prve anuitete so za vse tiste dolžnike, ki je niso plačali do 1. septembra t. l. naravnost pri banki, naknadno izdelali seznam in jih poslali davčnim upravam. Zato morajo dolžniki plačati tudi prvo anuiteto preko davčnih uprav. Druga anuiteta je zapadla 1. novembra t. l. Priv. agrarna banka je poslala seznam vse dolžnikov davčnim upravam in opozarja dolžnike-kmete, da morajo to drugo zapadlo anuiteto izključno plačati pristojnim davčnim upravam. Priv. agrarna banka zaradi tega ne bo sprejemala neposredno od dolžnikov nakasni za razen druge anuitete. Dolžniki naj se ravnavajo po teh navodilih, da ne nastanejo pri plačevanju nerediti.

... dokler ji ni stric obrisal solz s svojim robcem — opranim z Radionom!

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vašo perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom. Razložek je očiten: ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano perilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z Radionom. Nič čudnega: navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi mehurički skupaj s peno dobrega Schichtovega mila, ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi tkanino in jo operejo tako, da postane »Radion-bela«. Uporabite pri pranju perila Radion, pa ne boste nikoli več uporabljali kakršnegakoli drugega pralnega sredstva!

Schichtov
RADION
pere sam

Pri loteriji Prosvetnega društva v Boh. Bistrici niso bili dvignjeni dobitki, ki so bili zadeti na sledečo številke: 850, 2520, 710, 1627, 552, 4078, 1755, 1906, 231, 1745, 2132, 1012, 3045, 122, 1010, 1209, 1582, 1595, 4374, 933, 477, 2762, 93, 4634, 2750, 2156, 1061, 768, 3245, 4134, 3030, 144, 2855, 4413, 3399, 4125, 1629, 423, 4181, 9671, 25, 26, 3790, 3252, 222, 1314, 2975, 2962, 3014, 4637, 1962, 2762, 2855, 962, 228, 4712, 500, 898, 4899, 925, 1324.

2712, 2411, 4663, 2540, 3187, 772, 51, 2196, 22, 1370, 4520, 3920, 2145, 3988, 4669, 4983, 1262, 2972, 1968, 2965, 4197, 2673, 1030, 1856, 3952, 899, 3257, 2118, 171, 4184. — Dobitki, ki ne bodo dvignjeni do 1. decembra 1937, zapadejo v korist društva.

V vsako hišo Domoljuba!

Brinje najboljša fige

dobite pri tvrdki **Frnc Pogačnik** d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa (Dunajška) cesta 51. 33 — (glavna skladišča)

Mlademu novorojenčku je svetloval starejši prijatelj: »Kadar greš nakupovat skupaj z ženo, pušči svojo denarnico doma. Ako pa imaš denar pri sebi, pa ženo pušči doma.«

Brzoparilnik „GAMA“

domač proizvod, izdelak leti kot inozemski in nad polovico cenejše izdeluje

Črni Podrzej, 12 pri Ljubljani
10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

Sodnik: »Ali mi lahko navedete kako opravi-
Filo, predno vas obodim?«

Obtožene: »Jaz ne. Mogoče pa odvetnik, saj
sem ga za to našel.«

AL. PLANINŠEK — Ljubljana

Beethovova ul. 14 - Telefon 35-10

Irpostuje vse bančne, kreditne posle, nakup in
prodaja HRANILNIH VLOG najugodnejše proti
takojšnjemu plačilu.

Brivec: »Ali vas nisem že nekoč bril?«
Gost: »Ne, te brazgotine na licu sem dobil ob
priliki neke nezgode z motorjem.«

Vrednostne papirje

vseh vrst
kupuje

Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10

Telefon 37-52

Skopi Skot se je z avtom pripeljal do reke,
čez katero pa so ravno most popravljali. Za pre-
važanje vozil je bil pripravljen čolnar, toda pla-
čati mu je bilo treba šest penijev, okoli 8 din.
Skot je vprašal predčelavca, v kolikem času bo
most popravljen. »V treh ali štirih dnevih,« je
pojasnil ta. »Bom počakal,« je dejal Skot in
sedel v voz.

Brinje novo oddaja po ugodni ceni

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 8.

DROBTINE

Zobje mesto ušes. Kadar slišimo kak poseben
oster glas, pravimo, da nam gre skozi ušesa. Kad-
dar pa slišimo na primer, da kdo s pilo pili in
brusi žago, tedaj nam glas ne gre samo skozi
ušesa, ampak ga začitimo tudi v zobeh. Na to je
menda mislil tisti iznajditelj, ki je poskušal iznajti
aparat, da bi glubci lahko slišali z zobmi, ki ne
morejo slišati z ušesi. Da bi bilo mogoče slišati z
zobmi, to je res neverjetno. Vendar pa moramo za-
gotoviti, da je stvar docelega resna in da bo pome-
nila za marsikoga veliko olajšavo. Majhen aparat,
ki je tako majhen, da ga ženska lahko nosi v roč-
ni torbici, bo poslej omogočal, da bodo ljudje po-
slišali z zobmi, in ne več z ušesi. Na zdravstveni
razstavi v Londonu so to iznajdbo pred kratkim
razkazovali. S tem čudnim instrumentom bo maj-
hen mikrofon s pomočjo električnega aparata pre-
našal na zobe glasove, človeško govorjenje in pa
godbo. Električni aparat bo priključen lahko k
električni razsvetljavi v stanovanju. Glasovi bodo
prihajali po tem aparatu, ki bo pritrjen na zobe,
če zob in odtod v možgane človeka, ki nima slu-
ha v ušesih. Treba bo vsekakor apoteška nekaj
vaje, preden bo gluhček razločil glasove. Instru-
ment je tako narejen, da ga bo 20 oseb hkrati
lahko uporabljalo.

Kaj lahko opazi vsak tujec na Holandskem?

1. da so ob sobotah vse trgovine odprte do
10 zvečer; 2. da se vozijo tam nuna s kolesi po
cestah; 3. da izhajajo jutranji listi tam v resnici
zjutraj, večerni pa v resnici zvečer; 4. da moraš
v kavarni brati iste samo pri mizi, ki je dolo-
žena za to; 5. da moraš ob policijski uri, to je
ob eni po polnoči, brezpogojno zapustiti vsako
kavarno ali gostilno, pa čeprav imaš na mizi še
pol porcije pečenke ali pol skodelice kave; 6. da
nastopa policija pri lažjih prometnih nezgodah
samo na željo prizadetih; 7. da Holanci nimajo
svojih avtomobilov; 8. da tudi nimajo nobene do-
mače tovarne, ki bi izdelovala pisalne stroje; 9.
da ne plačujejo tam za poslušanje radia nobenih
pristojbin; 10. da posveča radio šahu skoraj vsak
dan po eno uro; 11. da »čaja z limono« ne po-
znajo; 12. da smatrajo žvižganje na javnem pro-
storu za znak dobre volje, ne pa za grdo navado;
13. da ima v vsakem večjem kinu vsak sedež
svoj pepelnik.

V neko gosposko hišo je bil poslan mizaraki
pomočnik z vajencem, da izvrši neko popravilo. Ko
je gospa ta dva videala, je naročila služkinji, naj vse
dragocenosti odnese v drugo sobo. Mizaraki pomoč-
nik, ki je to videl, je dejal svojemu vajencu glasno:
»Janex, na, tu imaš mojo uro z veržico ter jo nesl
nazaj v delavnico, zdj se mi, da tu ni nič kaj varno.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja
za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljubca«
plačajo samo polovico, ako kupujejo kme-
tijaške potrebščine ali prodajajo svoje prideleke
ali iščejo poslov ozidroma obrtniki pomočni-
kov ali vajencev in narobe.

Pristojbine za male oglase se plačuje naprej.

Rostanjev les in drva
za kur-
javo kupujem skozi vse
leto. Drago Hadl, Novo
mesto.

Svete kipe vseh veli-
kosti po
najnižjih cenah. Jaslice
že od Din 2.— naprej.
Trgovci znaten popust.
Franc Konjedič, kera-
mik, pošta Strazice
pri Kranju.

Posvečenih ananisk
»Alfa«,
dobro ohranjen, ma'o
rabljen, se proda. Po-
suemlje 60 litrov na
uro. Cena 1000 Din.
Organizir. pošta Rob na
Došenem.

Šivalni stroji
Singer, Pfaff in drugi,
ki vezejo in krpajo, po
zares nizkih cenah na
prodaj edino pri »Pro-
met«, nasproti Križan-
ske cerkve. Tudi ob
nedeljah dopoldne na
ogled.

Semenstegea krompirja
večjo množino, ugodno
prodam. Anton Serjak,
Blato, Skofljica.

Travnih s sladko
mrvco, 57 a
na Barju, se ugodno
proda. Poizve se: Ila-
ska c. 61, Ljubljana.

Kobilin večjo množino
prosa, ajde,
ječmena. Interesente
prosim za vzorec. Ivan
Volk, valjični mlin, Sv.
Peter, Savinjska dolina.

Malo hišico blizu
larne
cerkve kupim. Ponu-
dbe z navedbo cene na
upravo pod »Hišica«,
Štev. 17.610.

Žagarja stalnega za
vodno žago,
sprejem takoj. Nastov
pri upravi Domoljuba
Štev. 17.960.

Kovačnica na vodni
pogon, 8 do
12 konjskih sil, se radi
izselitve proda za ma-
lenkostno ceno tar-
tisoč dinarjev. Naslov
v upravi »Domoljubca«
pod štev. 17.446.

Mlatinico z pepljem,
že rabljeno,
kupim, prodam ali za-
menjam za drug les 3
čelnejeva drevesa za na
žago. Novak Jože, Go-
ronci vrh, p. Dobruče.

Kovaškega vajenca
poštenege pridnega, po
dogovoru, išče Andrej
Juvan, Čelšnjevek, Cer-
kijo pri Kranju.

Lesen gepatj (visok)
in mla-
tinico z rehtanjem, vse
v dobrem stanju, pro-
dam — Ložar Franc,
Trzin.

Vajenca za čevljarске
obrti sprej-
mem. — Jernej Jeraj,
Zapose 10, p. Smednik

Šivalni stroje
krojaški in ženski s
okroglim čolnikom,
1300 Din, ter čevljarски
levoročni na prodaj. —
Ljubljana, Gradaška 8.

Trgovci in sejarji!
Za Miklavška dobite ve-
liko izbiro najtopšega
lects in peciva. Medi-
žarna Kranjec Anton,
Sv. Petra cesta štev. 51,
Ljubljana.

Vajenca za pekovski
obrt takoj
sprejemem. — Jagodic
Silvester, Vodice nad
Ljubljano.

Posestvo ti naglo
proda »Do-
moljubca« mali oglaš,
če ne z gotovim de-
narjem, pa kupca ti s
knjižico dá.

Služkinjo zmožno preproste kuhe in deklco, ki
zna nekaj šivati sprejme boljša družina
v Ljubljani takoj ali pozneje. — Ponudbe pod
»Dekleta z deželec.

V Butaloh so izvolili novega župana. Ko je smel
prvih priti v občinski urad, so mu pripravili slove-
sen sprejem, postavili slavolok, sredi pa je visela
krona, spletena iz cvetja ter z napisom »Zaslужil jo
je«. Nekaj minut pred slovesnostjo pa je potegnil
veter ter odnesel krono tako, da je ostal samo napiš
in vrvi, na kateri je visela, v velikko zadoščenje onim,
ki so glasovali proti njemu.

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Novc vlogec vsak čas razpoložljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%